

Naročnina mesečno 30 din, za inozemstvo 50 din — nedeljska izdaja celoletno 96 din, za inozemstvo 120 din. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružn.: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese Din 30; Estero, mese Din 50; Edizione domenica, anno Din 96; Estero Din 120. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiali: Jesenice, Kranj, Novo mesto.

SCLOVENECC

Zamenjava dinarjev v italijanske lire Conversione di dinari in lire italiane

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino razglasa

S kraljevo uredbo z dne 2. junija 1941-XIX, objavljeno v Uradnem listu kraljevine Italije z dne 17. t. m., se odreja:

a) Na ozemlju bivše kraljevine Jugoslavije, ki tvori Ljubljansko pokrajino, je denar z zakonito veljavnostjo italijanska lira;

b) dinarji, po zakonu izdani in v obtoku, ki so v zakoniti posesti prebivalcev tega ozemlja, se zamenjajo v lire po razmerju 38 lir za vsake 100 dinarjev;

c) po istem tečaju se morajo med prebivalci tega ozemlja poravnati dolžniški in upniški razmerja katere koli vrste, glaseča se na dinarje.

Zamenjava med tema veljavama se izvede v dneh od 19. do vstetega 26. junija 1941-XIX, opravijo pa jo posebne poslovalnice, ki jih postavi »Banca d'Italia«.

Imetniki katere koli vrste bankovcev in kovanega denarja bivše jugoslovanske države morajo te predložiti v zamenjavo v zgoraj določenih dneh roka, ki nikakor ne bo podaljšani, pri omenjenih poslovalnicah zavoda »Banca d'Italia« hkrati s prošnjo, sestavljeno na posebnem obrazcu, ki se dobi pri teh poslovalnicah. V tej prošnji, ki jo za fizične osebe napravi skupno rodbinski glavar, za ustanovitve trdnice in denarne zavode pa njih predstavniki, je treba navesti priimek, ime, očetovo ime, bivališče, po potrebi pa tudi, kaj je predložitelj bankovcev in kovanega denarja. Da se olajša pregled in štetje, se morajo predložiti bankovci v zamenjavo razvrščeni po imenskih zneskih, kovani denar pa po vrstah in vrednostih.

Zamenjati so upravičene samo osebe, ki stalno prebivajo na priključenem ozemlju, in samo denarni znesek, ki je v njih zakoniti posesti.

Ne zamenjajo se bankovci izven tečaja, nezakonito v obtok dani bankovci in tisti, ki bi se iz katerega koli vzroka ne mogli priznati za veljavne.

Denar, ki bi se ne predložil v zamenjavo v določenem roku, ne bo imel več zakonite veljavnosti na ozemlju pokrajine in na drugih ozemljih bivše jugoslovanske države, priključenih Italiji.

Če bi nastal spor o zakonitost posesti ali izvora denarja, čigar zamenjava se zahteva, kakor tudi o njegovi veljavnosti, se zamenjava odkloni, poslovalnice zavoda »Banca d'Italia« pa pridržijo denar in izdajo zanj nekolikokratno prejemno potrdilo.

Po čl. 2. navedene kraljeve uredbe se odkaže vsaka nadaljnja odločitev o sporu posebni komisiji, ki ima svoj sedež v glavnem mestu pokrajine.

Kakor določa isti člen 2. kraljeve uredbe, zoper odločbe te komisije ni pritožbe.

V prvih treh dneh zgoraj omenjene zamenjave se morajo predložiti tisočdinarski bankovci, ker drugače izgubijo vrednost. Številke serij teh bankovcev se morajo zapisati na hrbtni obrazca za prošnjo.

Zamenjava bankovcev tistih serij, ki se jim ne prizna veljavnost, se odloži, dokler ne odloči omenjena komisija, bankovci se pa pridržijo v pologu, o čemer se izda podpisan izvod prošnje kot potrdilo.

Poslovalnice »Banca d'Italia«, ki jim je poverjena zamenjava, bodo poslovale v sledečih krajih:

V pokrajini — pri davčnih upravah

1. na Vrhniku,
2. v Dolenjem Logatu,
3. v Višnji gori,
4. v Novem mestu,
5. v Črnomlju,
6. v Kočevju,
7. v Ribnici.

Do teh poslovalnic se morejo obrniti vsi prizadeti, vstevši razne javne in zasebne ustanove, banke in denarne zavode vobče.

Starešine javnih uradov v pokrajini, vstevši poštne urade, imajo odrediti:

- a) da od petega dne po začetku zamenjavanja dalje prenehajo blagajne teh uradov sprejemati plačila v dinarski veljavi;
- b) da se dinarska gotovina, ki bo v blagajni na večer pred tem dnevom, odvede zaradi zamenjave v najbližjega izmed navedenih krajev, kjer posluje zamenjevalnica zavoda »Banca d'Italia«.

V Ljubljani-mestu:

1. pri finančnem ravnateljstvu,
2. pri davčnem uradu za okolico (justična palača),
3. pri banovinskem finančnem oddelku.

Do teh poslovalnic se lahko obrnejo vsi prizadeti, izvzemši denarne zavode, »Pokojninski za-

vod za nameštence in državne urade, glede katerih se odreja takole:

Denarni zavodi s kakršnim koli imenom in Pokojninski zavod opravijo zamenjavo blagajniške gotovine po svojem zadnjem sklepu pri predstavnstvu »Banca d'Italia« v Ljubljani (Narodna banka). Razen tega pa morajo denarni zavodi vsak večer teh, za zamenjavo določenih dni prijaviti predstavnstvu »Banca d'Italia« svoje blagajniško stanje dinarjev in lir.

Davčne uprave, tobačna tovarna, carinarice in poštne uradi v Ljubljani morajo po 12. uri zadnjega izmed dni, ki so določeni za zamenjavanje, odvesti svojo dinarsko gotovino v vplačilnim spiskom po pristojnosti finančnemu ravnateljstvu, osrednji blagajni carinskega ravnateljstva ali blagajni glavne pošte v Ljubljani, ki jih potem oddajo zavodu »Banca d'Italia«.

Tudi javni uradi morajo za zamenjavo vložiti na posebnem obrazcu sestavljeno prošnjo pri organih zavoda »Banca d'Italia«.

V smislu člena 5. omenjene kraljeve uredbe morajo lastniki in vobče imetniki vrednostnih papirjev, izdanih v kraljevini Jugoslaviji po državi ali z državnim jamstvom, po javnih kraljevnih ustanovah in zemljiških ter kmetijskih kreditnih zavodih, v istih dneh, določenih za zamenjavo, izročiti te papirje v poseben polog pri kakem denarnem zavodu njih zaupanja.

Ti vrednostni papirji se morajo položiti s seznamom v dvojniki, čigar obrazci se dobe pri bankah-prevzemnikah pologov; v teh obrazcih se morajo vpisati vrednostni papirji jasno in razločno po vrstah in vrednostnih zneskih z navedbo imenskega zneska in začetka obrestovanja za vsak vrednostni papir kakor tudi z navedbo imenskega zneska vsake vrste vrednostnih papirjev in skupnega imenskega zneska vseh papirjev. Vrednostni papirji naj se razvrstijo po njih zaporedni številki od najnižje do najvišje; ten izvod seznama, pravilno štampiljiran, datiran, se vrne predložitelju kot prejemno potrdilo. Položniki lahko napravijo seznam na obrazcih, ki si jih pripravijo sami, da le obsegajo vse zahtevane našete podatke.

Denarni zavodi, ki prejmejo vrednostne papirje v omenjeni polog, morajo naslednji dan po poteku roka za položbo brzojavno sporočiti zakladnemu nadzorniku pri Visokem Komisarjatu celokupni znesek vrednostnih papirjev, prevzetih v polog, pristevši k tem lastne, katerih prevzem potrdijo sami sebi, in poslati v naslednjih treh dneh seznam z imeni položnikov, vrsto in zneski vrednostnih papirjev, kolikor je bilo vsega položenih.

Do vstetega dne 26. junija 1941 je najstrožje prepovedan vnos denarja in vrednostnih papirjev, zavezanih zamenjavi oziroma položbi, v na novo priključena ozemlja po kakršnem koli naslovu in za kakršnem koli znesek.

Zoper vse, ki zakrivajo kršitev gornjih predpisov, se odredi popolna zablamba vrednostnih papirjev, glede katerih prestopki je bil storjen, nepravno višjim kazenskim odredbam po veljavnih carinskih in kazenskih predpisih.

Ljubljana, 18. junija 1941-XIX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
EMILIO GRAZIOLI

Avstralska vlada ustanavlja tri nova ministrstva Menzies utemeljuje v posebnem govoru nova bremena

Rim, 18. junija. Ip. Včeraj je govoril po radiu avstralski predsednik vlade in je napovedal, da misli razširiti svojo vlado, in sicer na ta način, da bo ustanovil tri nova ministrstva, in sicer ministristvo za oskrbo, za letalsko proizvodnjo in za protiletalsko obrambo. Vlada bo na novih temeljih pospešila nadzorstvo nad plobo in premogovno industrijo. Predsednik vlade je narodu razložil tudi vladni načrt dela in je med drugim izjavil:

Vlada bo preprečila stavke in z vsemi sredstvi onemogočila oviranje vojne proizvodnje. Prav tako bo vlada omejila uporabo petroleja, vojna proizvodnja se bo povečala in vse življenje se bo razvijalo po načrtu tako, da bodo vse industrije služile predvsem vojni proizvodnji. Prav tako bo vlada omejila uvoz in se bo iz tujine in iz drugih dominionov dovažalo samo tisto, kar je najbolj potrebno.

Vlada bo uvedla posebno nadzorstvo nad cenami in preprečila vojno dobičkarstvo. Posebna komisija bo izvajala nadzorstvo nad trgovino. Predsednik vlade je tudi omenil, da se bodo zvišali davki. Predsednik vlade pa je tudi dodal, da zmagojuje tiste države, ki imajo večjo sposobnost zbrati vojno gradivo tam, kjer ga potrebujejo. Na tem načelu sloni angleški poraz na Kreti in neuspehi v Cirenajki.

Menzies je pozval Avstralce, da naj se vojskujejo z vsemi svojimi silami. Izrekel je svoje osebno mnenje, da se bo v letu 1941 odločilo,

L'Alto Commissario per la Provincia di Lubiana

rende noto;

Con Regio Decreto 2 giugno 1941-XIX, pubblicato nella Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia il 17 stesso mese viene disposto:

a) che nei territori dell'ex Regno di Jugoslavia costituenti la provincia di Lubiana la moneta avente corso legale è la lira italiana;

b) che la conversione in lire dei dinari, legalmente emessi e circolanti, in legittimo possesso dei residenti nei territori anzidetti, sarà effettuata al cambio di Lire 38 per ogni 100 dinari;

c) che allo stesso cambio dovranno essere regolati i rapporti di debiti e credito di qualsiasi natura stilati in dinari tra i residenti in tali territori.

L'operazione di conversione tra le due valute avrà luogo nei giorni dal 19 al 26 giugno 1941-XIX e sarà effettuata dagli appositi uffici istituiti dalla Banca d'Italia.

I detentori dei biglietti e delle monete metalliche di qualsiasi specie dell'ex Stato di Jugoslavia dovranno presentarli per il cambio, nel termine assolutamente inderogabile dei giorni sopra stabiliti, ai summenzionati uffici della Banca d'Italia assieme ad una domanda redatta su apposito modello, che sarà fornito dagli uffici medesimi. In tale domanda, che per le persone fisiche sarà fatta globalmente dal capo famiglia, e per gli enti, ditte ed aziende di credito dal loro rappresentante, dovranno essere indicati il cognome, il nome, la paternità e la residenza nonché, se del caso, la qualifica dell'esibitore dei biglietti e delle monete metalliche. Per agevolare la verifica e la contazione, i biglietti dovranno essere esibiti, per il cambio, raggruppati per taglio le monete per specie e valore.

Sono ammessi alla conversione soltanto i cittadini stabilmente residenti nei territori annessi e per il solo importo delle valute in loro legittimo possesso.

Non sono ammessi al cambio i biglietti fuori corso, quelli messi illegittimamente in circolazione, e quelli per qualsiasi motivo non possano essere riconosciuti validi.

La valuta non presentata al cambio nei termini di cui sopra non avrà più corso legale nel territorio della Provincia ed in quegli altri dell'ex Stato di Jugoslavia annessi all'Italia.

In caso che sorgesse contestazione circa la legittimità del possesso o della provenienza della moneta di cui si chiede il cambio, nonché circa la validità di essa, il cambio sarà rifiutato e la valuta sarà trattenuta dagli uffici della Banca d'Italia, previo rilascio di ricevuta, in esenzione da bollo.

In base all'art. 2 del citato R. D. ogni ulteriore decisione in merito alla contestazione sarà demandata ad apposito Commissione la quale ha sede nel capoluogo della Provincia.

Come sancito dallo stesso art. 2 del R. D. nessun gravame è ammesso avverso le decisioni di tale Commissione.

Nei primi tre giorni della suddetta operazione di conversione dovranno, a pena di decadenza, essere presentati i biglietti da mille dinari. I numeri delle serie di tali biglietti dovranno essere indicati a tergo del modello della domanda.

Il cambio dei biglietti delle serie non ritenute valide sarà sospeso in attesa di decisione da parte della Commissione, di cui sopra, ed i biglietti sa-

ranno frattantuti in deposito previo rilascio di un esemplare della domanda firmata per ricevuta.

Gli uffici della Banca d'Italia, incaricati di eseguire la conversione, funzioneranno nella località di cui appresso:

In provincia — presso gli uffici delle imposte:

1. di Vrhnika
2. di Dolenji Logatec
3. di Višnja gora
4. di Novo mesto
5. di Kočevje
7. di Ribnica

A detti uffici potranno affluire tutti gli interessati, compresi i vari Enti pubblici e privati, le banche ed in genere le aziende di credito.

I titolari degli uffici pubblici della provincia, compresi gli uffici postali, disporranno:

a) che a decorrere dal quinto giorno dopo l'inizio dell'operazione di conversione, le Casse degli uffici stessi cessino di accettare in pagamento valuta in dinari;

b) che la valuta in dinari esistente in cassa alla sera precedente a tale giorno venga portata per il cambio alla più prossima delle anzienecate località dove funziona un ufficio-cambio della Banca d'Italia.

In Lubiana-città:

1. presso la Direzione di Finanza
2. presso l'Ufficio delle Imposte (Palazzo di Giustizia)

3. presso la Divisione Finanza del Banato.

A detti uffici potranno affluire tutti gli interessati, fatta eccezione per le aziende di credito, per l'Istituto Pensioni impiegati privati (Pokojninski zavod) e per gli uffici statali nei confronti dei quali si stabilisce quanto segue:

Le aziende di credito comunque denominate, e l'Istituto Pensioni anzidetto effettueranno, tutti, presso la Rappresentanza in Lubiana della Banca d'Italia (Narodna banka) il cambio del fondo di cassa risultante dall'ultima situazione. Peraltro le aziende di credito ad ogni sera dei giorni stabiliti, come sopra, per la conversione, dovranno notificare a detta Rappresentanza della Banca d'Italia la loro situazione di cassa in dinari ed in lire italiane.

Gli uffici delle Imposte, e la Manifattura Tabacchi, gli uffici delle Dogane e gli uffici postali di Lubiana dopo le ore 12 dell'ultimo giorno di quelli stabiliti per la conversione, faranno affluire le loro disponibilità in dinari, accompagnate da distinte di versamento rispettivamente alla Direzione di Finanza, alla Cassa Centrale della Direzione delle Dogane ed alla Cassa dell'Ufficio Postale di Lubiana-centro, le quali dovranno poi riversarle alla Banca d'Italia.

Anche per gli uffici pubblici è obbligatoria la presentazione agli organi della Banca d'Italia della domanda di conversione redatta sull'apposito modello.

In base all'art. 5 del ripetuto R. Decreto, i possessori e comunque detentori di titoli emessi nell'ex Regno di Jugoslavia, dallo Stato o con garanzia dello Stato, da enti pubblici locali e da istituti di credito fondiario ed agrario dovranno, nei medesimi termini fissati per il cambio, costituirli in deposito di specie presso una azienda di credito di loro fiducia.

Detti titoli dovranno essere accompagnati da distinta in doppio esemplare i cui modelli saranno forniti dalle Banche depositarie nella quale essi saranno elencati in modo chiaro ed intelligibile, per specie e taglio, con indicazione dell'importo nominale e della decorrenza degli interessi di ciascun titolo, nonché con indicazione dell'importo nominale di ciascuna specie di titoli e di quello complessivo di tutti i titoli. I titoli stessi verranno ordinati secondo il loro numero progressivo dal più basso al più alto; un esemplare della distinta debitamente timbrato, datato e firmato, sarà restituito in segno di ricevuta all'esibitore. I depositanti possono fare la distinta in modelli da loro stessi predisposti, purchè contenenti tutte le indicazioni di cui sopra.

Le aziende di credito, cui saranno affluiti i titoli per il deposito sopra menzionato, dovranno, il giorno successivo alla scadenza del termine per il deposito, comunicare telegraficamente all'Ispettore del Tesoro presso l'Alto Commissariato l'importo totale dei titoli ricevuti in deposito ivi compresi quelli di loro proprietà, per i quali avranno rilasciata ricevuta a se stesse, ed inviare entro i tre giorni successivi un elenco contenente i nominativi dei depositanti, la specie e l'importo dei titoli complessivamente depositati.

Fino a tutto il giorno 26 giugno 1941-XIX è rigorosamente vietata l'introduzione nei nuovi territori annessi — per qualsiasi causa e per qualsiasi importo — delle valute e dei titoli soggetti, rispettivamente, alla conversione od al deposito.

Nei confronti di coloro che si renderanno responsabili di infrazioni alle suindicate disposizioni sarà applicata la totale confisca dei valori che avranno formato oggetto di contravvenzione, salva l'applicazione delle maggiori sanzioni previste dalle vigenti disposizioni doganali e penali.

Lubiana, 18 giugno 1941-XIX.

L'Alto Commissario
per la provincia di Lubiana:
Emilio Grazioli

Maršal De Bono je izvršil pregled čet ljubljanskega Poveljstva

Ljubljana, 18. junija.

Maršal Italije Emilio De Bono, vzvišeni gost našega mesta, je danes dopoldne ob 10 začel s svojimi pregledi in obiski čet Ljubljanskega Poveljstva. Ob 10 je Ekse. De Bono pozdravljen s vojaškimi častmi vstopil v vojašnico Grenadirjev, kjer so bili na dvorišču zbrani v dvojnih kolonah — ob strani je bila postavljena baterija spremljave in četa s topovi 47/32 — v orožju polk in 21. bataljon divizijskih možnarjev ter še 121. topovska četa.

Kvadrumvir se je nato podal na oder na Poljanski cesti, nakar je pred njim opravil mimohod polk, bataljon možnarjev s orožjem na ramah, spremljevalna baterija in topovska četa s orožjem.

Po mimohodu, ko je godba igrala himne in je častna četa izkazala čast s orožjem, je gost zapustil vojašnico in se je podal v vojaško bolnišnico, kamor je prišel ob 11.15.

Ko ga je sprejel vrhovni zdravnik tega zavoda in njegovi zdravniški sodelavci, se je ob posteljah pogovarjal s nekaterimi bolniki.

Pozdrav padlim na pokopališču

Takoj nato se je iz bolnišnice podal na ljubljansko pokopališče, da bi izkazal čast padlim Italijanom, ki tam spe svoj večni sen.

Častna četa mu je izkazala čast s orožjem, medtem pa je godba 13. topniškega polka igrala naprave »Himne pri Piave«.

Maršal se je podal pred spomenik, kjer so bili zbrani zastopniki častniškega zbora in ko je položil svoj venec, se je postavil v pozor in se zbral v minuti molka.

Popoldne ob 16 se je Maršal podal v vojašnico 13. topniškega grenadirskega polka, kjer je

pregledal polk, ki je opravil pred njim mimohod v teku po Dunajski cesti. Nato je obiskal nekatere prostore lepega sedeža, ki so ga vsega obnavili in okrasili vojaški sami in ko je prisostvoval žudovitim konjeniškim vajam in športnim skupnim prireditvam telovadnega in športnega značaja, je po častnem predpisnem pozdravu zapustil vojašnico.

Ispezioni del Maresciallo De Bono alle truppe del Presidio di Lubiana

Il Maresciallo d'Italia Emilio de Bono, illustre gradito ospite della nostra città, ha iniziato questa mattina alle 10 le sue visite ispettive alle truppe del Presidio di Lubiana. Alle dieci, salutato con l'onore delle armi, l'Eccellenza de Bono ha fatto il suo ingresso nella caserma dei granatieri, dove sul piazzale, disposti in colonna doppia, avendo ai lati la batteria di accompagnamento e la compagnia pezzi da 47/32, erano schierati in armi il reggimento ed il 21 battaglione mortai divisionale, nonché la 212 compagnia pezzi.

Il quadrumviro si è portato quindi sul podio e innanzi a lui ha sfilato il reggimento, il battaglione mortai armi spalleggiate, la batteria d'accompagnamento e la compagnia pezzi con le armi somegiate.

Dopo la sfilata, mentre la musica suonava gli inni e la compagnia d'onore presentava le armi, l'ospite ha lasciato la caserma e si è diretto all'ospedale militare, dove è giunto alle 11.15.

Ricevuto dal direttore medico del nosocomio stesso e dagli ufficiali adetti, egli si è intrattenuto presso i letti di alcuni ricoverati.

L'omaggio ai caduti Italiani al cimitero

Subito dopo ha lasciato l'ospedale per dirigersi al cimitero di Lubiana a rendere omaggio alle tombe dei caduti Italiani, che colà dormono il loro sonno eterno.

Bitka na Atlantiku v polnem teku

Berlin, 18. junija. Ip. Podadmiral Gadow objavlja v »Deutsche Allgemeine Zeitung« članek o bitki na Atlantiku in pravi, da potek te bitke zelo vzemirja angleške in ameriške lastnike ladjedelnic, ki so pod silnim vtisom zaradi visoke številke angleških izgub. Angleške ladjedelnice so namreč že ves čas pod ognjem nemških letalskih sil, kakor so na Sredozemskem morju že vsa angleška oporišča izpostavljena nemškim letalskim napadom. V zadnjem času pa se je bitka na Atlantiku zelo pospešila in so Angleži na Atlantiku od začeta junija do včeraj izgubili 300 tisoč ton ladjevja.

Un picchetto d'onore gli ha presentato le armi, mentre la musica del 13 reggimento artiglieria intonava le note dell'inno al Piave.

Subito il Maresciallo si è portato innanzi alla stalle, ai lati della quale erano rappresentanze di ufficiali e quando è stata deposta la sua corona, egli si è irrigidito sull'attenti raccogliendosi in un minuto di silenzio.

Nel pomeriggio alle 16 il Maresciallo si è portato alla caserma del 13 reggimento artiglieria granatieri di Sardegna, dove ha passato in rivista il reggimento, che gli ha sfilato innanzi percorrendo la Dunajska cesta. Poscia ha visitato alcuni locali della bella sede, completamente restaurata dagli stessi soldati e dopo aver assistito a delle indovinate esercitazioni ippiche e a manifestazioni collettive di carattere ginnico-sportivo, salutato con gli onori di prescrizione ha lasciato la caserma.

La battaglia di Sollum conclusa con nostro pieno successo

Il Quartiere Generale delle Forze armate comunica:

Nella notte sul 18 nostri velivoli hanno bombardato le basi aeree di Malta.

Nell'Africa settentrionale la battaglia di Sollum: dopo tre giorni di violenti combattimenti fra poderose masse corazzate inglesi, sostenute dalla parte migliore dell'aviazione del medio oriente, e le forze terrestri ed aeree italo-tedesche, si è conclusa con nostro pieno successo. Stroncato l'attacco nemico, la contromanovra

italo-germanica si è subito sferrata, con travolgente impeto, minacciando i fianchi e le spalle degli attaccanti. Gli inglesi hanno subito forti perdite specialmente in mezzi corazzati; 14 apparecchi britannici sono stati abbattuti. Tutti i nostri velivoli sono ritornati alle proprie basi. I resti delle forze nemiche tentano di ripiegare sulle posizioni di partenza inseguiti dai reparti terrestri e martellati dall'aviazione degli alleati.

Nell'Africa Orientale nulla di nuovo da segnalare.

Vojno poročilo štev. 378

Sile Osi so bitko pri Sollumu končale s polnim uspehom

Rim, 18. junija. Ip. Uradno poročilo glavnega stana italijanskih Vojnih Sil pravi:

V noč na 18. junij so italijanska letala bombardirala letalska oporišča na Malti.

Severna Afrika: Bitka pri Sollumu se je končala s polnim uspehom po treh dneh silnih bojev med angleškimi oklopnimi oddelki, ki so jih podpirale najboljše angleške letalske sile srednjega vzhoda in kopni oddelki in med italijanskimi ter nemškimi kopnimi ter letalskimi oddelki. Sovražni napad se je zlomil in takoj se je sprožil italijansko-nemški protimanever, in to z nezadržno silovitostjo in ograja krila in ozadje napadalca. Angleži so imeli velike izgube zlasti v tankih in 14 angleških letal je bilo sestreljenih. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča. Ostanke sovražnih sil se skušajo umakniti na izhodne postojanke, pri

tem pa jih razbijajo naši kopni oddelki in letalstvo.

Vzhodna Afrika: Nič posebnega.

Grški listi pozdravljajo italijanske čete

Atene, 18. junija. Ip. Grški listi pod velikimi naslovi pozdravljajo prihod italijanskih čet, ki so prišle nadomestiti nemške čete. Listi poudarjajo, da je prebivalstvo povsod priredilo prisrčen sprejem italijanskim četam, ki prihajajo z najboljšimi nameni, da bi podprle grško prebivalstvo. Prvi dokaz sodelovanja in italijanske plemenitosti je zaloga konzerviranega mleka, ki bo zadostovala za 6 mesecev in ki jo je atenskim otrokom Duce osebno podaril.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 18. junija. Ip. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Poskus, ki ga je na egiptski meji z največjo uporabo tankov izvedel sovražnik, da bi zlomil obkoljevalni obroč okoli Tobruka, se je razbil in so imeli Angleži izredno težke izgube, zlasti na tankih. Protinapad nemškega afriškega zbora, okrepljenega z italijanskimi četami, se je končal s popolno zmago zavezniškega orožja. Sovražnik je odbit in se umika. Vodstvo in čete so se v teh treh dneh težkih bojev v puščavi odlično izkazali. Nemško in italijansko letalstvo je bistveno pomagalo pri uspehu. Dne 17. junija je bilo sestreljenih 17 angleških letal in sovražnik se je moral zaradi valovitih napadov bojnih in strmoglavnih letal na več mestih umakniti.

Podmornice so v severnem in srednjem Atlantiku potopile 5 sovražnih trgovskih ladij s skupno 31.933 tonami.

Nemški lovci so tudi včeraj pri letalskih bitkah nad Rokavskim prelivom prepričujoče zmagali. Pri sovražnem poskusu bombardiranja, ki so hoteli v spremstvu lovcev preleteti nad zasedenim ozemljem, je bilo 21 angleških letal sestreljenih, in sicer 15 vrste »Hurricane«, 5 vrste »Spitfire« in 1 vrste »Brewster«.

Letalstvo je bombardiralo letališča, protiletalske naprave in pristaniške naprave na vzhodu in jugovzhodu angleških otokov. Vzhodno od Sunderlanda je začela goreti velika petrolejska ladja.

Sovražnik je v pretekli noči s slabimi silami metal nad zahodno Nemčijo rušilne in zažigalne bombe, ki so ubile več oseb, več pa tudi ranile. Škoda je nastala edino v Dunkerqueu. Nočni lovci in protiletalski topovi so sestrelili dve napadajoči letali.

Sovražnik je tako včeraj in v pretekli noči izgubil 37 letal, mi pa smo izgubili 3 letala.

Berlin, 18. jun. Ip. Izredno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi, da je nemško letalstvo včeraj popoldne imelo velik uspeh. Nemška letala so nad Rokavskim prelivom zbila 20 angleških lovskih letal, ki so se hotela približati francoski obali. V tem boju je nemško letalstvo izgubilo samo eno letalo.

Nemški general padel na Kreti

Berlin, 18. junija. Ip. V bojih na Kreti je padel eden najbolj znanih visokih častnikov SA general Schramme, poveljnik SA oddelkov v Westfaliji.

Neuspeh angleškega napada pri Sollumu

Svoj napad je angleško poveljstvo pripravljalo več dni

Rim, 18. junija. Ip. Ko je bila prepadena s Kreti, je sedaj Anglija vsa svoja oklepna sredstva in čete zbrala v Egiptu, odkoder se želi otrestiti klesč, v katere je prišla zaradi bliskovitih uspehov sil osi.

V prvi polovici meseca junija so Angleži dovažali okrepiteve na bojišče pri Sollumu in te okrepiteve so se vedno večale. Naše poveljstvo pa je bilo o teh premikanjih pri sovražniku stalno obveščeno in vrhovno poveljstvo je bilo prepričano, da pripravljajo sovražnik nenaden napad. Cilj tega napada pa je bil isti, kakor pri prejšnjih, slo je zato, da bi se razbremenile angleške sile, ki so oblegane v Tobruku. Položaj teh čet postaja težavnejši, ker je zelo težko dovažati v Tobruk potrebna sredstva, izgube angleškega brodogoja pa so bile zaradi delovanja našega letalstva zelo velike.

Dne 14. junija so postale sovražne priprave tolikšne — tako je poročalo naše letalstvo —, da je bilo naše poveljstvo prepričano, da bo sovražnik vsak čas napadel. Italijanske in nemške čete so se začele pripravljati in so zavzele primerne postojanke, da bi lahko takoj nastopile proti sovražniku. Čakanje ni bilo dolgo in že ob 14 uri dne

15. junija je sovražnik z nad 200 tanki napadel naše oddelke in sicer v dveh smereh:

Napad prve smeri se je razvijal ob obali in je bil izveden z brigado pehote in s tanki z vzhoda ter iz smeri prelaza Halfaia — Omar Sidi Suleiman. Ves dan dne 15. junija je besnela bitka na vsej fronti. Zvečer so po hudih bojih naše čete ostale nedotaknjene na svojih postojankah, sovražnik pa je izgubil tretjino svojih najboljših sil, to je nad 60 tankov in je moral nehati z napadom. Napad je bil že prvega dne tako omajan, da je bilo že mogoče sklepati o tem, kakšen bo izid bitke.

Ob zori dne 16. junija pa je naše poveljstvo z nekaj četami in s oklepnimi oddelki izvedlo protimanever, in sicer na jugu Sidi Omarja. Bitka se nadaljuje z vso silovitostjo z nekaterimi neizogibnimi premikanji, toda splošni položaj je vedno v celoti za nas ugoden.

Tudi dne 16. junija je imel sovražnik ogromne izgube, mnogo teh izgub pa mu je prizadejalo letalstvo, ki je ves dan z bombniki in s strojnimi obdelovalo sovražne napadalne čete in pa sovražnikovo zaledje.

Premišljeno ameriško izzivanje

Berlin, 18. junija. Ip. Na noto, ki jo je dne 16. junija ameriška vlada poslala nemški vladi in ki obvešča nemško vlado, da so zaprti nemški konzulati v Ameriki, je nemška vlada odgovorila s ponosno protestno noto proti postopanju, ki je v popolnem nasprotju z mednarodnimi pravili.

Berlin, 18. junija. Ip. Pristojni krogi v Berlinu izjavljajo, da je Rooseveltova odredba o zaprtih nemških konzulatih v Ameriki in turističnih ter nemških železniških uradov čisto premišljeno izzivanje, ki pa ob enem je pojasnjuje, kako skuša Roosevelt dati pogum Angležem, češ da naj vzdržijo.

Na nemško stališče o tem vprašanju ne bo treba dolgo čakati, vendar pa odredbe Bele hiše v Berlinu pozorno proučujejo. Listi se omejujejo samo na poročila o tem dogodku. Nekateri spravljajo to odredbo v zvezo z obupnim klicem Churchillja, ki ga je poslal ameriškim Združenim državam.

V tem govoru, ki ga je imel po radiu Ameriki, je angleški predsednik vlade rekel, da že eno leto Angleži nudijo odpor, opri samo na ameriške simpatije in na ameriško spoštovanje, pri tem pa nas navdaja upanje na vašo ogromno podporo. Seveda Churchill prisega, da se bo upiral do konca, to je tako do konca, kakor na Kreti, ko je rekel, da se bodo Angleži upirali do smrti. Vendar pa

ni pozabil reči, da čas hiti in vsak mesec, ki prihaja, veča nevarnost, kajti združeni bomo znali triumfirati, needini pa bomo podlegli.

»Börsen Zeitung« piše, da Churchill nikdar še ni govoril tako obupano in Churchill še nikdar ni priznal ali pa tako jasno razložil obupni položaj Angležev. Če nekaj dni poprej je Churchill govoril angleškemu narodu in mu objubil, da so podani vsi pogoji za uničenje nacizma, sedaj pa je tako jasno samega sebe zanikal. Včasih je angleška propaganda govorila o tej vojni kakor o nemčem lahkem, češ da bo mogoče to vojno neomejeno podaljševati, sedaj pa je ta vojna postala nevarno potovanje, ki se ne bi smelo preveč zavlačevati. »General čas« je torej odstavljen z dnevnega reda in se Angliji sedaj zelo mudi. Zato kliče Churchill Ameriko na pomoč in poziva, da naj da Amerika vse tisto na razpolago, kar ima. Če se to ne zgodi, bo Anglija izgubljena.

Toda Amerikanci so gotovo prepričani o tem, kakšen je dejanski položaj in da ni mogoče rešiti ničesar tistega, kar hoče Anglija in da bi Amerika doživela samo poraz, če bi delila svojo usodo z Anglijo.

Washington, 18. junija. Ip. Dne 16. junija je ameriška vlada dostavila nemškemu odpravniku poslov v Washingtonu noto, s katero zahteva, da naj vsi uradniki in nameščenci nemških konzulatov in vsi nastavljeni nemških knjižnic v New Yorku, pri agenciji Transocean in pri uradu nemških državnih železnic zapuste ozemlje Združenih držav.

Z ameriške strani utemeljujejo to zahtevo, češ da so se uradniki in nemški nameščenci obnašali nedopustno. Nemška vlada je vložila protestno noto, v kateri zavrača te neutemeljene in samovoljne očitke in je v svoji noti poudarila, da je postopanje ameriške vlade v nasprotju z mednarodnimi pogodbami.

»Illustrious« beži v Singapur

Tanger, 18. junija. Ip. Izvedelo se je iz Gibraltarja, da je morala na Sredozemskem morju neka druga velika edinica nadomestiti letalonosilko »Illustrious«, ki so jo nemška letala zdelala v bitki v sicilskem prelivu. Poročajo, da je to letalonosilka »Illustrious«, ki sedaj počasi plove proti Singapurju na popravilo, ker Anglija v Sredozemskem morju nima več nobenega varnega zavetišča in varnih ladjedelnic. Vsa angleška oporišča ob Sredozemskem morju so sedaj pod ognjem letal osi.

Bukarešta, 18. junija. Ip. Uradno poročilo pravi, da opravlja sedaj general Antonescu nadzorstveno potovanje v Olteniji in v Banatu.

Letalska nesreča v Bukarešti

Bukarešta, 18. junija. Ip. Ko se je dvigalo romunsko letalo, ki opravlja potniški promet med Bukarešto in Sofijo, se je pravrglo in je bilo 10 potnikov ubitih. Med žrtvami sta tudi svetnik bolgarskega poslanstva v Bukarešti in tiskovni ataše nemškega poslanstva v Bukarešti.

Nemška Bela knjiga

Berlin, 18. junija. Ip. Zunanje ministstvo je objavilo Belo knjigo št. 7, ki obsega 144 listin in prepisov, ki pojasnjujejo dvojno igranje političnih krogov in vlade v Belgadu. Iz teh listin se jasno vidi kako je Anglija manevrirala v tem evropskem odseku na škodo miru.

Macedonci se vračajo na svojo zemljo

Sofija, 18. junija. Ip. Semkaj so priskela poročila, da se Macedonci, ki so bivali na raznih krajih Srbije, vračajo v svoje rojstne kraje. Iz Belgrade je že odpeljal prvi vlak, ki je štel 30 udeležencev voz Macedoncev, ki se vračajo na svojo zemljo, ki so jo osvobodile sile osi.

Boji v Siriji

Rim, 18. junija. Ip. Dnevnik »Tevere« objavlja novico, da se arabski bojevniki Fauzi el Kaukagi v Siriji s svojimi oddelki bojuje na strani Francozov proti Angležem. Ta arabski poveljnik se na meji Sirije, Iraka in Transjordanije bojuje na čelu irakskih plemen, ki so tam razvila močno četniško udejstvovanje. To vojskovanje zelo ovira angleške prometne zveze. Zaradi spretnega vojskovanja tega arabskega voditelja, se Angleži zelo težko vojskujejo pri Evfratu, kjer je Fauzi el Kaukagi zajel angleško oskrbovalno kolono, potem, ko je razpršil avstralske čete, ki so jo spremljale. Po tem boju je angleško poveljstvo postalo bolj previdno in tako dopustilo arabskemu poveljniku, da nadaljuje s svojim načinom vojskovanja.

Vichy, 18. junija. Ip. Uradno je bilo objavljeno, da so predvčeršnjim ponoči in včeraj francoske čete okrepile zavzete postojanke in so se tam takoj trdno zavarovale. Sovražnik je sprožil nekaj protinapadov, ki pa so bili vsi odbiti. Francosko letalstvo je izvedlo nekaj uspešnih napadov na sovražno topništvo in doseglo vidne uspehe. Letala so tudi bombardirala ozadje in ceste, ki jih uporablja sovržnik.

Usoda slovenskih družin v južnih krajih bivše Jugoslavije pojasnjena

Velika zasluga RK, ki je s kurirji obdelal vse banovine bivše Jugoslavije

Ljubljana, 18. junija.

Poizvedovalni oddelek Rdečega križa v Ljubljani je že takoj v začetku pravilno lotil svoje težke naloge. V tistem kaosu, ki je zavladal v južnih pokrajinah, so bile uspešne edinole osebe poizvedbe. Rdeči križ je organiziral posebno službo kurirjev ter jih razposlal po vsej bivši Jugoslaviji. Doslej je spustilo Ljubljano 72 kurirjev Rdečega križa, ki so odnesli s seboj 12.000 vprašalnih pol. 46 kurirjev se je že vrnilo; obdelali so 172 večjih mest in krajev, nekateri tudi cela okrožja. Prinesli so že 1900 pozitivnih odgovorov. Nadaljnji odgovori na vprašalne pole, ki so jih pustili kurirji pri krajevnih organizacijah Rdečega križa v teh krajih, pri slovenskih naseljencih, da ti nadaljujejo s poizvedbami, pa že prihajajo v Ljubljano.

Kurirji Rdečega križa v Ljubljani so bili prvi poizvedovalni organi, ki so se pojavili v južnih pokrajinah Jugoslavije. Zasedbene oblasti in domačini so jim takoj šli na roko, med tamošnjimi Slovenci pa so vzbudili nepričakovano veselje in začet, da domovina še vedno zanje skrbi. Danes so kurirji Rdečega križa povsod, kamor pridejo, uvaževane osebnosti. Potujejo lahko brez zadržkov in brez zaprek. Njihov potni list, izstavljen v štirih jezikih — slovenskem, hrvaškem, italijanskem in nemškem — ter opremljen s sliko, je danes nekaj podobnega, kakor v prejšnjih časih diplomatski potni list. Dovoljenje za potovanje, na katerega čakajo drugi dolgo, dobi kurir takoj. Zato pa je tudi takšno zanimanje za kurirske službe. Rdečemu križu se ponujajo številni ljudje, mnogi od teh potujejo na lastne stroške ter opravijo mimogrede še svoje posle.

Kurir, ki se pada na pot, dobi določen cilj, katerega mora obdelati, potem pa je prepusten sam sebi in si mora sam pomagati naprej. Mnogi kurirji so že več tednov na poti ter še ni o njih nobenega glasu. Pot jih zanese v nepoznane kraje,

brez prometnih zvez, razvijati morajo vso spretost in iznajdljivost, da dosežejo svoje cilje. Po povratku pripovedujejo nekateri doživljaje, ki zvenijo kakor zgodbe iz romanov. Prinašajo nazaj pošto Slovencev za svoje v Sloveniji, razna sporočila, kam so se preselile slovenske družine, vse, kar zanima njihove sorodnike v naših krajih, ki so naprosili Rdeči križ za posredovanje. S pomočjo kurirjev posluje sedaj že skoraj redna pismenska zveza med Belgradom in drugimi kraji v Srbiji ter Ljubljano. Vsa sporočila, ki jih prinesejo kurirji s seboj, razpošlje Rdeči križ nemudoma naslovnikom v Ljubljani in drugih naših krajih. Pošto v Ljubljani raznašajo vsak večer samarijani in samarijanki. Okrog 30 oseb se je v Ljubljani posvetilo temu plemenitemu delu. V marsikateri družini so to težko pričakovani dobrodošli gostje, ki prihajajo s pismi od dragih daleč spodaj v južnih pokrajinah.

Gostovanje Alde Nonijeve v ljubljanskem gledališču

Gostovanje Alde Nonijeve, koloraturke, in tenorista Anatola Manoševskega v Verdijevi »Traviati«, bo v četrtek, 19. t. m. ob 19. Alda Nonijeva je v zadnjih sezonah pevsko in igralsko zelo napredovala, o čemer se je imelo naše občinstvo priliko prepričati pri njenem nastopu kot Micaela v »Carmen«. Mlada, odlična pevka je podpisala te dni ponudbo dunajske Dvorne opere za petletni angažman. Njen nastop v »Traviati«, ki je v interpretativnem pogledu eno izmed najbolj zahtevanih opernih partij, bo pred njenim odhodom na Dunaj, za naše gledališko občinstvo, prvovrsten dogodek. Alfreda bo pel Manoševiski, priznani zagrebški in mariborski tenorist, ki se je ugodno predstavil z nastopom v »Plesu v maskah«. Partijo očeta Germonia bo podal Janko.

Druga pevška tekma v Operi

Lani ob sklepu sezone je vpeljala uprava Narodnega gledališča v Ljubljani kot novost pevsko tekmo za še ne izveštane pevce, ki so se pri tej priložnosti predstavili javnosti. Tekma je postala prava senzacija. Iz vse Slovenije in tudi iz drugih krajev se je prijavilo tako veliko število pevecov, da sta se moral vršiti dva večera, na tretjem pa so nastopili najboljši tekmovalci s prvih dveh. Posebno razsodišče je izbralo z glasovnic, na katerih je občinstvo imenovalo tri najboljše pevce, tiste, ki so po mnenju strokovnjakov zaslužili posebno pozornost in jim razdelilo nagrade. Nagrajenih je bilo glede na množico lepih glasov 6 najboljših, in nekateri izmed njih so prejeli iz banovine podporo za nadaljnji študij. Med njimi, ki se šolajo od lani pri raznih naših odličnih pevskih pedagogih so: Francka Hercova, ki se uči pri ravnatelju Bettetu, Franc Langus se šola pri prof. Trostovi, Kornelija Müllerjeva pri prof. Lapajnetovi v Celju; Bogdana Stritarjeva, Franc Bauer in Katja Džanga pa študirajo pri prof. Adu Darianu na Drž. konservatoriju. Če bodo dopuščali čas in razmere bodo nastopili na samostojnem večeru, kjer bodo pokazali, kakšno stopnjo muzikalnega znanja so si v tem letu pridobili. Bilo bi za občinstvo prav gotovo zelo zanimivo ter za pevce in njihov razvoj vzpodbudno.

Letošnja pevška tekma se bo vršila na isti način kot lanska. V ta namen obvešča uprava Narodnega gledališča člane pevskih in cerkvenih zborov kakor tudi vse tiste, ki se zanimajo za petje, imajo lepe glasove in se želijo posvetiti pevskemu poklicu, naj se prijavijo do vstevši 1. julija na naslov uprave Narodnega gledališča v Ljubljani. Vsak tekmovalec naj sporoči v prijavi svoje ime, primček, naslov, starost, poklic, lego glasu in dve pevski točki. Prva naj bi bila po možnosti kaka značilna narodna pesem iz kraja, kjer tekmovalec prebiva, druga pa umetna pesem ali operna arija. Note za spremljavo mora prinesiti vsak tekmovalec s seboj. Nastopali bodo ob spremljevanju klavirja, ki ga bodo igrali naši operni dirigenti. Tekmovalci pa lahko pripeljejo spremljevalca tudi seboj. Kakor lani bodo tudi letos priključene vstopnicam k prireditvi posebne glasovnice, na katere bo občinstvo po končani tekmi napisalo tri pevce v tistem vrstnem redu kot so mu najbolj ugalali. Posebno razsodišče bo izbralo izmed imenovanih tekmovalcev najboljši in jim prisodilo nagrade. Pri tej pevski tekmi gre za to, da izberejo gledališki strokovnjaki odgovarjajoče glasove, ki bi prišli za gledališki poklic v poštev ter jih ohranili v evidenci za slu-

čaj potrebe, ko bo treba izpolniti pevška mesta, bodisi v zboru, bodisi med solisti Operi. Kakor je pokazala dolgoletna izkušnja so zrasli mnogi najlepši glasovi, kar jih premore naša opera, iz podedelja. Tekme se lahko udeležijo pevci in pevke vseh leg glasov v starosti do 30. leta.

S prireditvijo, ki je v našem muzikalnem življenju posebnost, bodo imeli Ljubljanci 6. julija zopet revijo pevecov, ki bo zelo pisana in bo prinesla zopet spremembo v naše glasbeno delo.

Gospodarstvo

Važno opozorilo

V številnih cenikih in napisih smo opazili naziv Lit za italijansko liro. Pripominjamo, da je uradni naziv za italijansko liro samo »lira«, katero pišejo Italijani z veliko črko »L«. Zato je treba vse cene označevati ne z »Lit«, ampak z »L«. Prejšnji način pisanja pri nas je nastal zaradi tega, da se razlikuje italijanska lira od angleške lire (libre) in drugih lir, kot so n. pr. turška, egiptovska, avstralska itd. Zato je bilo pisano za funt šterling (libro šterling) Lstg., za turški funt (libro) Ltq itd.

Zaradi tega je treba nazivati liro samo »lira« in jo je pisati, če se okrajša ime, samo z velikim »L«. Danes je lira za nas najvažnejša valuta, druge pa praktično skoraj sploh ne pridejo več v poštev.

Združenje gostilniških podjetij ima svoj 50. redni letni občni zbor v četrtek, dne 19. junija 1941 v dvorani kolodvorske restavracije na Masarykovi cesti ob pol 3 popoldne s temle dnevnim redom: Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in nadzornega odbora. Samostojni predlogi uprave in članstva. Proračun za leto 1941. Slučajnosti. — Po končanem občnem zboru Zdrženja bo ob 17 v istem prostoru občni zbor Bolniške blagajne Zdrženja s sledečim dnevnim redom: Poročilo predsednika, blagajnika in nadzornega odbora. Sprememba pravil. Slučajnosti.

Bombaž na Pontinskem polju. Na Pontinskem polju so nedavno začeli z gojitvijo bombaža. Poskusi so pokazali prav dobre uspehe. Z bombažem posejana površina je znašala leta 1935 samo 1262 ha, leta 1939 pa je narasla na 2000 ha, dočim je letos posajenih že 3000 ha.

Italijanščina brez učitelja

PETNAJSTA LEKCIJA.

Pomenili se bomo o vremenu in se seznanili z brezosebnimi glagoli.

»Kdor govori kaj ne ve, ta vreme hval' al' toži.« nas je že pesnik vnaprej obsodil. Pa se bomo vendarle pomenili o vremenu.

Včasih so rekli, da je vreme (il tempo, točneje: il tempo che fa; sam »tempo« pomeni »čas«) v zvezi z letnim časom (la stagione). Danes marsikaj starega več ne velja in to tudi ne. Imamo pomlad (la primavera), pa pomladanskega (primaverile) vremena nismo še skoraj nič užili. Celo na pragu poletja (l'estate f.) smo, pa o poletni (estivo, ali: d'estate) toploti ni še kar nič čutili. Le prehitro bo prišla jesen (l'autunno m.) s svojimi jesenskimi (autunnale, ali: d'autunno) dnevi in za njo zima (l'inverno m.), s svojimi zimskimi (invernale, ali: d'inverno) nadlogami.

Zjutraj se prebudimo in brž pogledamo: Che tempo fa? (= Kakšno vreme je, prav za prav: kakšno vreme »dela«?) Ali se razveselimo: Fa bel tempo! (Lepo vreme je!) ali pa se nakrmizimo: Fa cattivo tempo! (Slabo vreme je!) Kdo se kaj da na barometer (il barometro), ki obeta stalno (stabile, costante) vreme, je pa v rešnici nestalno (incostante, variabile).

Le prehitro se vselej zabljači (il cielo si copre = nebo se pokrije, il cielo s'annuvola = nebo se pooblači). Oblačno je (è annuvolato), oblaki (la nuvola) povsod... In potem deževno vreme (il tempo piovoso): začenja deževati (comincia a piovere), dežuje (piove). Zaradi dežja (la pioggia) je vlažen hlad (la fredda umido = »dela« mrzlo vlažno). Ali bo kmalu prenehalo (passare, cessare)? Bo, čeprav za malo časa... Nebo se jasni (il cielo si riarra, il cielo si rasserena; tórna il sereno = vrača se vedrina)...

Vai si že želimo poletne vročine (il calore), ko

bomo rekli: Che caldo! (Kako je vroče, kakšna vročina!) Saj smo pozabili, kako je tedaj, ko je vroče (fa caldo). Nič hudega, če potegne veter (tira vento) in prinese nevihto (il temporale; nevihta bo = s'avrà temporale). Nekajkrat se zablika (lampéggia; blisk = il lampo), zagrmí (tuóna; grom = il tuóno), da le ni toče (la grandine; toča pada = grandina). Kmalu se pokaže mavrica (l'arcobaleno) in še vse lepše je kakor poprej...

Pozimi pa je megla (la nebbia) in mraz (il freddo; mraz je = fa freddo; zebe me = ho freddo; vroče mi je = ho caldo). Jesenski slani (il gelo) sledi sneg (la neve; sneži = nevica; kosem = il fiocco), led (il ghiaccio) in ivje (la brina).

Dosti tega. Je še nekaj časa vmes — med kresom in zimo. Še nas čakajo lepi dnevi (dani se = si fa giorno; zora = l'alba; sonce vzhaja = si leva il sole; rosa pada = cade rugiada) in lepe noči (noč se = fa notte; somrak = il crepuscolo; noč je = è notte).

Dovolj za nočjo. Samo še majhen dovpt — da se vam bo lepše sanjalo...

Due ubbriachi

— Cid, Toni, guarda che chiaro di luna!

— Ma non vedi che è il sole?

— Ma no, è la luna!

— Ma no, è il sole!

Per caso passa di là un contadino. Uno dei due ubbriachi lo investe così:

— Sentite, ditemi la verità, è quello il sole o la luna?

— Ah, signori, scusatemi, non me ne intendo, sono forestiero.

1. Ubbriaco = pijanec. — 2. pribl. slov. »onč« ali »hoč«. — 3. guardare = gledati. — 4. mesečina. — 5. sonce. — 6. slabašno. — 7. passare = mimo iti. — 8. onod. — 9. kmet. — 10. investire = napasti. — 11. resnica. — 12. tisto. — 13. intendere (intendersi di qualche cosa) = razumeti, razumeti (se na kaj). — 14. tujeo.

Šport

Odmev letošnjih rekordov v smučskih poletih v Planici

Kljub burnim dogodkom v svetu spremlja vsa norveška javnost vedno z velikim zanimanjem dogodke v sportnem svetu, nobenih pa ne s tolikšno pozornostjo, kakor one v smučskem sportu. To je razvidno iz obsežnih poročil norveških listov o smučskem sportu, iz razprav v listih, a prav tako med prebivalstvom, ne glede na stan, na kraj, na starost; vse, prav vse dogodki v smučskem sportu enako zanimajo.

Po letošnjih tekmah v Cortini in Ga-Pa so se vodile ostre razprave o izostanku norveških skakačev na teh prireditvah in o možnosti uspehov, ki bi jih lahko dosegli Norvežani. Toda nič manj obsežne niso razprave o novem svetovnem rekordu Nemca Rudolfa Gehringa, ki je dosegel letos v Planici 118 m. Ni samo daljava, ki je za smuše pojme ogromna in ki ni bila doslej nikjer dosežena, tudi možnosti, ki se z doseženjem te daljave odpirajo, so predmet številnih razprav. Listi omenjajo nekako v tolažbo Norvežanov, da ta rekord Gehringa ne more biti priznan, ker FIS ni priznala velike skakalnice v Planici, temveč jo smatra le kot nekaj »poizkusni laboratorij« za smuške polete... Stališče, ki je v Norveški prav tako malo razumljivo, kot toliko drugih FIS-inih stališč. Kajti krmarijenje po zraku, smučski polet, vendar ni nič drugega kakor izraz zmožnosti, imeti svoje telo tako v oblasti, obdržati ga tako v bilanci in ga postaviti tako povoljno proti zraku toku, da more skakač brez padca doskočiti. In kakor mora skakač dokazati to svoje znanje na velikih skakalnicah, prav tako mora v malem vse to napraviti mali šestletni norveški deček na skakalnici, ki si jo je sam napravil, če hoče obstati po doskoku.

Norveški skakači so močno osupnjeni nad Gehringovim rekordom, ki ga je postavil letos v Planici. Kot je vzbudil svojočasno Bradl s svojimi rezultati kot prvi smučar preko 100 m ogromno pozornost takrat, ko je skočil 101 m in pozneje, ko je dosegel 107 m, prav tako norveška javnost z začudenjem ugotavlja, da gredo vsi ti rezultati brez Skandinavcev, ne samo brez Norvežanov, kar je za norveški smučski ponos skrajno mučno. Tudi najtrdovratnejši nasprotniki udeležbe na takih prireditvah uvidevajo ogromno škodo, ki so jo s takim svojim stališčem povzročili norveškemu sportu in listi neženirano ugotavljajo, da je bilo tako stališče »bedasto in neumno«.

Pri tej priliki ugotavljajo tudi norveški listi, kako z znanjem opazuje norveška mladina sistematični trening nemških vojakov, ki se nahajajo na Norveškem in ki širokim norveškim krogom najbolj odkrivajo, kje leži razlog velikih uspehov nemških smučarjev.

To spoznanje Norvežanov nas z ozirom na svojočasno veliko borbo okoli skakalnice Planice danes še prav posebno zanima, ker je prišlo spoznanje šele tedaj, ko se je najvišja znamka smučskih poletov premaknila v Planici za polnih 34 m in ko se je na eni sami prireditvi nič manj kot 46krat prešlo čez 100 m; med tistimi, ki so postavljali take rezultate, so bili sami Srednjeevropci, tudi naši Slovenci, najmočnejših v smučskem skakalnem sportu, Norvežanov, pa ni bilo med njimi. Iz poročil v norveških časopisih bi bilo mogoče sklepati, da je postala borba proti Planici tudi že na Norveškem nepopularna in da je od nje ostalo samo obžalovanje za izgubljeno priliko...

J. G.

Akademski športni klub. V četrtek, dne 19. t. m. bo ob 14 v Akademskem domu na Miklošičevi cesti 5 seja upravnega odbora, nadzornega odbora in načelnikov vseh sekcij. ASK.

Dobri rezultati italijanskih lahkoatletov. V nedeljo so bile v Firenzi prvenstvene lahkoatletске tekme II. razreda. Rezultati so jako dobri ter prikazujejo visoko stopnjo italijanske lahke atletike. 100 m Marini Emidio (Guf Ascoli) 10,9. Tek 200 m Croci Roberto (Giglio Rosso, Firenze) 22,5. Tek 400 m Vittorio Renato (Guf Ascoli) 50,7. Tek 800 m D'Ercole Ademo (Giglio Rosso, Firenze) 1,57,9. Tek 1500 m Barletta Oskar (Guf Roma) 4:12,8. Tek 5000 m Monari Alfonso (Zelezniciarji, Bologna) 15:48,4. — Zapreke 110 m Gallo Mario (Guf Milano) 15,3. Zapreke 400 m Boggio Ferruccio (Guf Torino) 58. — Višina: Montanari Roberto (Guf Piacenza) 1,80. Troskok: Calci Livio (Carnaro Fiume) 14,15. — Met diska Simone Alberto (Sas Guf Reggio) 43,29. — Stafeta 4x100 m (Sip Torino) 45,7. Stafeta 4x400 m Giglio Rosso (Firenze) 3:26.

Zastopnik plavalne federacije v Ljubljani. Te dni je obiskal Ljubljano zastopnik italijanske plavalne federacije ter je stopil v stike s predstavniki plavalne sekcije Ilirije. Proučili so vprašanje nove opredelitve plavalnega športa v Ljubljanski pokrajini. Ilirija bo najbrže kmalu dobila dobre nasprotnike iz Italije, tako da bomo imeli še letos lepe plavalne prireditve na sporedu.

Dvakrat Rapid : Gradjanski. Vojna je prekinila tekme za srednjeevropski nogometni pokal, pri katerih so sodelovali za Jugoslavijo zagrebški Gradjanski, za Madjarsko Ferencvaros, za Nemčijo pa dunajski Rapid. Pokalne tekme so se pričele o Božiču ter si je do vojne priboril vodilno mesto Ferencvaros z dvema zmagama, s 6:0 nad Gradjanskim in 4:3 nad Rapidom, dočim je v povratnih tekmah izgubil na Dunaju 6:1, v Zagrebu pa 5:1. Sedaj bodo to tekmovalce obnovili ter se bosta srečala najprej Rapid in Gradjanski in sicer 29. junija v Zagrebu, 10. avgusta pa na Dunaju.

Nemško nogometno prvenstvo se bo odločilo v nedeljo v Berlinu. Finale igra dunajski Rapid in Schalke 04 iz Gelsenkirchna. Za tekmo je takšno zanimanje, da je berlinski olimpijski stadion že razprodan ter je ostalo okrog 50.000 interesentov brez vstopnic.

Nov ameriški plavalni rekord je mladi Bill Smith, ki je že čisto zatemnil slavnega plavca na dolge proge Jacka Medico. Sedaj je tudi popravil svetovni rekord na 1000 jardov in sicer od 11:37,4 na 11:14,9. — Nov italijanski rekord na progi 1000 m pa je postavil pretečeno nedeljo Giacomo Signori v Milanu s časom 16:18; Geminio Ognio iz Rima je plaval isto progo v 16:31, Massimo Costa pa 16:39,2.

Na jadralnem troboju Italija-Nemčija-Madžarska v Trstu je zmagala Italija v obeh disciplinah.

Ameriški in finski atleti. Ameriški atleti imajo letos nekaj sijajnih rezultatov: 440 jardov Klemmer 46,6, višina Steers 2,06, Wilson 2,03, kopje People 70,13; 8880 jardov Leibowitz 4:09; 110 m zapreke Dugger 14,1; 100 jardov Norward 9,6, krogla Al Blozis 16,54. Jako dobre rezultate so dosegli Finci: Kopje Nikkanen 73,72, Mikkelo 72,94, tek 3000 m Salminen 8:52,5, Heinos 8:38,3.

Angleški in škotski nogomet. Kljub vojni je športno življenje v Angliji zelo razgibano in zlasti nogometne tekme so jako obiskane. Sedaj se vrši

S stroji in z duhom

Kako more Cerkev blagoslovljati tehniške stroje, ko jih na milijone ljudi preklinja, ker je vprav stroj obsodil delavca, da mu je suženj? Venar ni prav da bi preklinjali stroje, saj so ljudje tisti, ki so pri strojih dvoje zamudili: Prvi smo zamudili, da bi z istim tempom, s katerim je tehnika proizvajala zmeraj nove stroje prilagodili, v socialni pravičnosti in ljubezni, gospodarski in duhovni položaj delavca tem novim razmeram, namesto, da smo v kapitalističnem koristolovstvu zvalili prekletstvo novih razmer samo na delavca. Drugi smo zamudili, da bi prav tako hitro kot je tehnika proizvajala nove stroje, preložili na nova pota tudi narodno in svetovno gospodarstvo, da bi mogli s stroji pridobljene dobrine boljše porazdeliti. Če Cerkev blagoslovlja stroje, misli pri tem na blaginjo, ki je izšla iz stroja za vsakdanje življenje človeka.

Cerkev ni samo blagoslovila tehniških del, ampak je ta dela postavila tudi v službo duhovniškega udejstvovanja. Mnogi bolniki po zasebnih hišah in bolnišnicah so mogli sprejeti sv. popotnika, ker je bilo mogoče duhovnika telefonsko poklicati. Veliko ponesrečencev je prešlo še poslednje sv. olje, ker se je mogel duhovnik iz najbližje fave v nekaj minutah pripeljati s kolesom ali z avtom. Misijonarji pa pripovedujejo, kako jim je pri njihovem apostolskem delovanju v pomoč avto, motorni čoln in letalo.

In kaj bi rekli o kinu? Kino bi moral biti še bolj ko doslej v službi mladinske verske vzgoje in ljudske prosvete. Radijo in njegovim zvočnikom se moramo zahvaliti, da pri službi božji na prostem dosežejo besede pridigarja na tisoče in tisoče ljudi; da se morejo ondi, kjer so kmetije raztresene daleč na okoli, ko na primer razne farme, tudi bolniki in tisti, ki morajo zaradi hiše ostati doma, udeleževati službe božje. Tako utegne postati radio tudi oznanilec Kraljestva božjega.

Vatikansko mesto, ki je že zdavnaj svetovno znano zaradi svoje zvezdarne, ima že več let radio, ki oddaja sleherno nedeljo in ob praznikih posebno službo božjo za bolnike v državi. Prav do konec sveta se po radiu razglašajo nagovori sv. očeta, pa glas zvonov iz cerkve sv. Petra v Rimu. In o binkošnih se razlega po svetu v 51 jezikih binkoštna epistola. Tako je obnovljen jezikovni, binkoštni čudež. Nova tehnika je priglala novo luč nad enotno Cerkvijo. To je bila zares svetovno pomembna zgodovinska ura, ko je dne 12. februarja 1931 papež Pij XI. poslal svojo prvo poslanico po radiu vsemu človeštvu in tudi misijonarjem v najoddaljenejša misijonišča in vsem državnim oblastem, in bogatim in revežem.

Tako se je dopolnila sestava »stara Cerkev in nova tehnika«. Cerkev poziva k sodelovanju z novo tehniko. Če je narava božje umetniške delo in ne kaka satanova potvorba; če veleva božja zapoved, da raziskujemo prirodne skrivnosti, da jih tehniško obvladamo in jih uporabljamo v službi božji, potem sledi iz tega, da moramo katoličani v tem tehniškem napredovanju sodelovati, če že ne celo biti v prvi na tej poti. Če je znamenje novega časa to, da je to doba tehnike, potem moramo katoličani in predvsem katoliški akademiki sodelovati v novi čas in na novo prerajati lice zemlje v službi Boga. Ne smemo pa na tem polju prepustiti napredku le tistim, ki z bombno tehniko uničujejo svet ali ki človeka zaslužijo stroju. Duhovne znanosti morajo biti v duhovnem življenju človeštva na prvem mestu pred vso tehniko. Z univerzami duhovnih znanosti pa so tehniške visoke šole v skupnem delavskem občestvu. Tisti časi so mimo, ko so bili samo cerkveni zvoniki najvišje točke po mestih in po deželi. Dandanes se prav tako na daleč vidno dvigajo poleg zvonikov tudi antene v svet. Sveti Pavel je spregovoril tele globoke besede: »Vse je vaše, svet, sedanjost in bodočnost. Vse je vaše, a vi ste Kristusovi.« Cerkev vprav poziva k sodelovanju z novo tehniko.

Pavle! Beseda v slovo!

Pavle moj! Pomlad je in težko je govoriti besedo v slovo, ko zunaj kipi življenje in rastejo tisočeri cveti v novo lepoto. Za griči plamenijo nove zarije, a Ti... Tvoja roža je poglala iz trnja, rodila je rdeči cvet in na vsakem listu je napisano: Nikdar! Zda sam sedim pri oknu in trgam roži list za listom...

Spomni se, Pavle, da so potekla komaj tri leta, odkar so naju odustili iz gimnazijskih klopi v široki svet. Kako radostno sva zastrmela v to novo dobo, ki nama je razkrila svoje narobe. In potem sva romala na Brezje k Materi božji gori čez Medno, Mavčiče, preko Sorškega polja in Kranja v srce Gorenjske... Spomni se na tiste dni in veš, da mi je težko v teh dneh... Prišla je jesen, ko sva skupaj prestopila semeniški prag. Kristus je klical na svojo pot... Bil si vsem dober in blag tovariš. Ko smo omahovali si nam s svojo vedro in močno besedo kazal pot, ko smo bili veseli si nas podpiral v veselju.

Kako hitro je minulo leto in zopet je nosila zemlja svoj sad. Takrat sva se ločila prvokrat. Odšel si, da bi se še bolj daroval Bogu. Hrepenenje Te je vlekel dalje... Ti veš, kako smo molčali tisti večer, ko nismo našli besed v slovo. Odšel si v Zagreb k jezuitom... Na zimo si se vrnil domov, a mi smo vztrepetali v bolesti.

V jutru življenja si prejel od Gospoda v dar Njegov križ. Čim više je rasel dan v pomlad, tem više je rasel Tvoj križ. Vrnila se je pomlad, a nam je prinesla bolečino. Ko so se osule narcise, se je osulo tudi Tvoje mlado življenje. Lepo je umreti v mladih dneh in vdano darovati Bogu svoje življenje. Toda cvet... Kako smo upali, da bo popje rastle v cvet in Ti bo pomlad prinesla mč. Popje se je odprlo in rodilo cvet, cvetelo v velikih cvetih, rdečih kot kri da so se osuli na Tvoj prerani grob.

Polja so bela za žetev, a Tebe ni, da bi Gosposdu spravljali žito v Njegove žitnice. Kot zlata pšenica si dozorel za lepšo pomlad. Na prezgodnji grob Ti bodo nasadili rož, da Ti bodo cvetele vse dni. Nad Tvoj grob bodo jadrali oblaki v dalje, polne hrepenenja... Veš, Pavle, kadar takole jadrajo oblaki po visokem nebu, nestrpno čaka duša uro, ko se bova zopet srečala in ne bo več slovesa. Naj Ti rože cveto na preranem grobu vse dni!

Ave, anima pia!

-Is.

tradicionalno tekmovalanje za angleški in škotski pokal, ki je oboje že prislopo do finala, toda prva finalna srečanja so končala neodločeno. Na škotskem sta igrala Glasgow Rangers — Hearst of Midlothians 1:1, v Angliji pa Arsenal — Preston North End 1:1.

Tenis Italija : Madžarska. Povratna tekma med dovenski pokal med Madžarsko in Italijo bo od 20. do 22. junija v Rimu

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 19. junija: Gervazij in Protazij, mučenca; Julijana Falconieri, devica in ustanoviteljica reda.
Petek, 20. junija: Srce Jezusovo; Silverij I., papež in mučenec; Novat, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Marija Sičeva, soproga profesorja v p. Pogreb bo v četrtek, 19. junija 1941 ob 4 popoldne z Zal, kapela sv. Franciška, na pokopališču k Sv. Križu. — Za vedno je zatnila svoje oči gospa Ana Sunara roj. Škarica, posestnica in gostilničarka. Pogreb bo v četrtek, 19. junija ob 5 popoldne z Zal, kapela sv. Nikolaja, na pokopališču k Sv. Križu. Naj jima sveti večna luč! Zalujočim naše globoko sožalje!

† V Mostah v Ljubljani je v Društveni ulici 7 umrla gospa Marija Keršič. Pogreb blage pokojnice bo v četrtek ob 4 popoldne iz hiše žalosti na pokopališču k Sv. Križu. Naj počiva v miru! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Dr. Franc Brandstetter

Sub. čeva 3/I.
zopet redno orčnira

1 Stalna kongregacija Marijinega Varstva za gospe v Ljubljani ima danes, v četrtek 19. junija skupno sv. mašo na Rožniku. Zbirališče ob šestih jutraj pri železniškem prelazu na Aleksandrovi cesti. Toplo vabimo vse p. n. članice, da se te službe božje polnoštevilno udeležijo.

1 Druga sklepna produkcija Glasbene akademije bo v petek, 20. junija ob 19 v veliki dvorani Filharmonije. Spored bodo izvajali letošnji absolventi visoke šole, ki bodo izvajali skladbe Bacha, Scarlattija, Veracinijsa, Severaca, Brucha, Debussyja, Haydna in Gregorja Jurija. Nastopili bodo: Marija Roegerjeva, Zorka Bradačeva in Žižmond Ivan iz šol prof. Ravnika, Zarnikove in Pleterja. Sodeloval bo tudi orkester Glasbene akademije, ki bo pod vodstvom abs. Sama Hubada izvedel spremeljavo k znanemu Haydnovemu »Klavirskemu koncertu v D-duru«. Vstopnina za občinstvo 15 din, za vojake 8 din; programi so v predprodaji v Matici knjigarni. Na zanimivo prireditev opozarjamo.

Pevke in pevci! Za proslavo dvajsetletnice pevskega zbora za akad. službo božjo pri oo. frančiškanih bo drevo točno ob pol 7 izredna pevska vaja. Zaradi kratko odmerjenega časa se prav gotovo vsi udeležijo te vaje točno!

1 Društvo zobozdravnikov v Ljubljani vabi svoje člane na sestanek v soboto, dne 21. t. m. v restavracijo Slamič ob 20.

1 Obvezniki pasivne obrambe, ki so opravljali službo po posameznih rajonih, so dobili posebne naročnine trakove z grbom mesta Ljubljane in z oznako službe, ki so jo opravljali. Ti trakovi so last mestne občine ljubljanske ter uradno znamenje zaščite, seveda so bili pa posameznikom samo posojeni za tisti čas, ki so v službi. Zato pa ni dopustno, da bi si zasebniki te trakove pridržali. Zato spet opozarjamo, da morajo vsi, ki jih imajo še, te trakove takoj vrniti mestnemu zaščitnemu uradu, soba št. 44 v I. nadstropju mestnega magistrata na Mestnem trgu št. 2. Kdor tega traku ne bo vrnil do 27. t. m., bo kaznovan.

1 Zdrženje gostilniških podjetij vabi na občni zbor, ki bo v četrtek 19. t. m. ob 14.30 v salonu Kolodvorske restavracije. Po končanem občnem zboru bo v istih prostorih občni zbor Bolniškega združenja, na katerega vabimo tudi vse podporne člane bolniškega združenja.

1 Zadnja abonentska predstava v letošnji sezoni v Drami bo uprizoritev Camasio-Oxlijeve igre »Bog z vami, mlada leta!« *za red četrtek, in sicer v četrtek, 19. t. m. ob 19.30. S pristno italijansko gracijo, humorstvom in čustvenostjo napisana zgodba študentovske ljubezni in njen konec, občinstvu zelo ugaja.*

Zobozdravnik

dr. Stane Vrhovec

Beethovnova ulica 9
radi boleznj začasno ne orčnira

1 V petek bosta v Drami dve predstavi, in sicer ob 15 bodo ponovili Gogoljevega »Revizorja« *z Danešem v naslovni vlogi. Satirična igra o korupciji uradništva v predvojni Rusiji, pokaže zmede, ki nastanejo s prihodom lažnega revizorja v majhno provincialno mesto. Zvečer bodo ponovili mariborski slovenski igralci Knittlovo dramo »Via Mala«, ki je dosegla ob popolnoma razprodanem gledališču v ponedeljek ogromen uspeh. Navdušeno občinstvo je vedno znova klicalo s ploskanjem igralce pred zastor. Občinstvo je pokazalo res navadno zanimanje za dramatizacijo slovitiga romana in pričakovati je, da bodo tudi nadaljnje repize razprodane, zato opozarjamo, naj si občinstvo pravočasno zagotovi vstopnice v predprodaji.*

1 Vegovo ulico so zorali. Ljubljanci so se večkrat pritoževali, češ da imamo razorojene ceste, a sedaj, ko smo Vegovo ulico pričeli res orati s posebnim plugom, to delo vsi občudujejo in hvalejo. Pač vedo, da je tudi oranje cest potrebno, če hočemo imeti dobro in lepo cesto. Vendar pa tega oranja vsi niso pravilno razlagali ter razumeli, zato naj pa danes pojasnimo, kako se dela s cestnim katranom napojeni makadam, kakor strokovnjaki imenujejo ta način urejanja cest. Najprej je treba staro plast nasipa odstraniti, kar je mestni tehnični oddelček v Vegovi ulici napravil z oranjem na ta način, da je pred posebnim plug vpregel močan cestni valjar. Tako osnaženo cestice bodo najprej nasuli z 10 cm debelo plastjo gramozu, ki ga inženirji imenujejo tolčenec. To plast tolčenca bodo zvaljali s težkim valjarjem, nato bodo pa to plast pobrizgali s cestnim katranom, ki ga izdeluje mestna plinarica. Nestrpne gledalce pa moramo opozoriti, da je brizganje katrana mogoče samo v suhem in toplim vremenu, kar si bodo pač sami razložili. Takoj po brizganju je pa treba na katran nasuti drobnega gramozu, ki mu pravimo zdrob, ter to plast spet trdno zvaljati z valjarjem, da se s katranom prepojene plasti trdno sprimejo. Ko je cesta dobro zvaljana, jo moramo drugič pobrizgati s katranom, ki ga porabimo kaka 2 kg za kvadratni meter. Po vrh posujemo robatega peska iz kamnoloma, cestnice spet dobro zvaljamo ter ulico izročimo prometu. Tako je lanske jeseni mestni odsek za ceste uredil Sv. Jakoba trg in bili smo prav zadovoljni, čeprav trg še ni bil popolnoma urejen. Na Šentjakobskem trgu so namreč danes cestnice spet natanko izprali ter tako z njega poplanknili ves prah in blato, ker je treba tako utrjeno cestice še tretjič pobrizgati s katranom. Prav tako bodo tudi Vegovo ulico morali trikrat prepojit s katranom. Ko je cestice tretjič pobrizgane s katranom, ga je treba posuti s prav drobnim opranim peskom ter spet dobro zvaljati. Šele sedaj je cesta utrjena za promet. Seveda ta način ni tako drag kot tlakovanje ali asfaltiranje, vendar pa tako utrjene ceste zdrže srednje težke promet prav dobro, medtem ko je spramokiranje kot površinska obdelava priporočljivo samo za lažji promet ter ga imamo zato na Vodnikovem trgu in tudi po ulicah, kjer je manj prometa s težkimi vozovi. Zaradi tega del bo tudi Sv. Jakoba trg deloma zaprt morda samo dva dneva, če bo vreme lepo in toplo. Navzlic temu pa prometa ne bo treba popolnoma zapreti, ker bodo inženirji delo tako uredili, da bodo vozovi lahko vozili ali ob cerkvi ali pa z Grudnovega nabrežja na most. Pa tudi Trubarjeve ulice ne bodo popolnoma zaprli ter skušali delo opraviti najprej na tej, pozneje pa na drugi strani.

1 Terasa na opornem zidu Ljubljance vzdolž Hribarjevega nabrežja s svojo smaragdno zeleno barvo najučinkovitejše pozivlja vso sivino

težkega zidovja. Čudovito prijeten je pogled na to žametno zeleno preprogo nad kalno vodo in vsakdo si želi, da bi tudi terasa na drugi strani Ljubljance dobila tako lepo trato. Toda vsaka preproga mora biti čista in snažna, ne pa nasmetena in nastlana s papirjem in najrazličnejšo šaro, kakršne so večkrat terase ob Ljubljanci na obeh straneh tromeštvoja. Odrasli ljudje so bili menda že dostikrat opozorjeni, kako grda razvada je v Ljubljani tako smetenje ulic in cest, vendar pa moramo naše, za snago mesta tako vnete občane še posebej opozarjati, kako grdo kvarijo ugled mesta z najraznovrstnejšimi odpadki posejane terase, nasmetene zelene trate ter bregovi Ljubljance. Prijetni bolj bo treba paziti tudi na našo milo mladino, ki smatra bregove in terase ob Ljubljanci za smetišča in igrišča, kjer lahko počenja, kar hoče. Kadar je Ljubljanka zaprta, je pa spet njena struga torišče mladinskih iger, kamor se paglavci podajajo na pustolovski iskanje zakladov, drugi jim pa spet mečejo v strugo najrazličnejše predmete v splošno zabavo gledalcev. Seveda se pa med gledalci marsikdo tudi zgraža ter vprašuje, če v Ljubljani ni mogoče napraviti reda tudi na bregovih in terasah Ljubljance ter v njeni strugi sami. Davkoplačevalci in prijatelji snažne Ljubljane naj pa premislijo, da spravljanje smeti prav mnogo velja ter je zato tudi v njihovo korist, če sami malo pazijo na red ter opozarjajo male in velike občane, naj se odvadijo metati smeti in odpadke na oporno zidovje, bregove in v strugo Ljubljance.

1 Z regulacijo Tivolija in ureditvijo poti in cest od Ceste na Rožnik do Rožnika in Šišenskega hriba je v zvezi tudi nova pot nad drevesnico mestne vrtnarje, ki veže srednji del Ceste na Rožnik z diagonalnim drevoredom proti glavnemu drevoredu. Doslej so morali stanovanjci z zgornjega dela Ceste na Rožnik in iz Rožne doline nad mestno vrtnarjo hoditi po precej hudem klancu, nova pot je pa brez klance speljana skoraj v isti smeri precej nižje s samo malenkostnim padcem. Ljudje so opazili, da poti sedaj ni mogoče napraviti v vsej širini, ker jo seka glavna napajalna vodovodna cev. Ta cev bo seveda preložena, vendar bomo morali počakati tako dolgo, dokler ne dobimo tako velikih cevi, saj jih v Ljubljanski pokrajini nikjer ne izdelujemo. Preložiti bo namreč treba glavno cev s premerom 400 mm, kar bo zelo težavno delo, ker taka cev tehta 800 kg. Razen tega bo pa treba napraviti tudi nekaj specialnih kosov cevi. Čeprav bi pa vse potrebne cevi takoj dobili, sedaj ni mogoče to delo, ker poleti ljudje vodo najbolj potrebujejo in je tudi največ porabe. Glavno cev bo mestni vodovod lahko preložil šele jeseni ali pozimi, ko je poraba vode najmanjša. Za dovajanje vode bo tedaj zadostovala druga cev s premerom 250 mm, da ne bo treba zapirati vodovoda, poleg tega bodo pa glavna dela opravili ponoči, ko je potreba po vodi najmanjša. Tako urejena ravna pot bo pozneje šla čez glavno dovodno pot, ki bo speljana s križišča Skrabčeve ulice s Cesto na Rožnik. Nova cesta bo šla s tega križišča naravnost pred tivolski grad, zato bo pa zaprta sedanja vozna pot v podaljšku Nunske ulice vzdolž ribnika. Kakor že sedaj vidimo, bo sedanja dovodna cesta zelo razširjena in bomo na tej terasi dobili najlepša otroška igrišča, ki bodo bistveni del otroškega paradiža ob otroškem kopališču v ribniku. Da pa po otroškem igrišču ne bo mogoče voziti in bo zato sedanja dovodna pot popolnoma odpravljena, je pač umevno samo ob sebi.

Radio Ljubljana

Četrtek, 19. junija. 7.30 poročila v slovenščini — 7.45 operetna glasba — 8.15 italijanska poročila — 12.30 poročila v slovenščini — 12.45 slovenska glasba — 13. napoved časa, italijanska poročila — 13.15 uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 izbor iz operetne glasbe — 14 italijanska poročila — 14.15 izmenjalni koncert z Nemčijo — 14.45 poročila v slovenščini — 17.15 do 18 koncert pod vodstvom mojstra Gaudiosia — 19.30 poročila v slovenščini — 19.45 operetna glasba — 20 napoved časa, poročila v italijanščini — 20.40 mavrica pesmi — 21.15 simfonični koncert pod vodstvom mojstra Schurichta — 22.20 slovenska glasba.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Poizvedovanja

Rjav ženski lopčič brez rokavov je v ponedeljek zvečer izgubila raznašalka »Slovenca« *na Miklošičevi cesti. Pošten najditelj se prosi, da ga odda v podružnici »Slovenca« *na Miklošičevi cesti.**

Iz Goriške pokrajine

Smrt slovenskega letalskega častnika. V drugi polovici prejšnjega meseca je bila zajeta huda žalost prijazno briško vas Števerjan, ki na svojem slikovitem pobočju tako zvesto čuva naša lepa Brda. Tam sredi majnika je bilo, ko je vso vas pretresla bridka brezobjavka: Komjančev Mirko je našel smrt na abroznem bojišču. Ta vest je bila bolest za vso vas.

Miroslav Kemjane se je rodil 1. 1914 v trdni in ugledni Komjančevi hiši na Moeviru. Nadarjeni deček je šel v goriške šole in pozneje dovršil srednje industrijsko učilišče v Trstu. Postal je profesor na nadaljevalni šoli v Idriji. Ko je bil pred približno dvema letoma poklican v vojaško službo, si je kot fant s krepko roko in s korajžno voljo izbral letalstvo. Pred približno letom dni je bil kot podporočnik s svojim letalom poslan v Abesinijo, kjer je sedaj našel prezgodnji grob. Bil je tih, značajan, plemenit mladenič. Zaradi njegove preproste ljubeznivosti ga je imela rada vsa fara. Ko je odhajal v Abesinijo, se je prišel domov počepiti in Števerjanec kar ne morejo pozabiti, kako je obiskal vse sosede in jim stisnil roko v slovo.

Dober teden potem, ko je na županstvo prišla grenka vest o njegovi nenadni smrti dne 2. maja, je bila v Števerjanski cerkvi slovesna maša za dušnico. Kljub vedremu in sončnemu dnevu so bili sosede in prijatelji, ki so napolnili cerkev, žalostni in potrti. Saj so prišli moliti za dušo mladega prijatelja, ki je imel v sebi vse klince za lepo in plodno udejstvovanje. Zadušnice so se udeležili tudi zastopniki stranke s pokrajinskim podtajnikom na čelu, nadalje zastopniki županstva, učiteljsva in drugih krajevnih oblasti s šolskimi otroci. Pri kataliki, ki je bil ves zasut s prekrasnim cvetjem, je stražila častna straža letalcev. Sv. mašo je pel domači g. župnik Ciril Sedec in spremstvo sosednih gospodov. Na koru je kvartet priznanih goriških mojstrov mogočno in toplo proizvajal Persijev »Requiem« *in druge žalostinke. Tudi orgle so bile v večjih rokah.*

Ko smo po končanih cerkvenih obredih zapuščali božji hram in se je skozi turobnj molk čulo ihtenje neutolažljivih src, je šlovača zajelo ganotje in mu stisnilo solze v oči. Hip grenke tragike je presunil dušo. V mesecu septembru

lansko leto je pokojnikov brat Marjan v tej ponosni cerkvi, ki je bila vsa potopljena v zelenju, pel prvo sv. mašo, glasnico mladega dela in novega življenja, danes smo se pa poslovlili od mladega življenja, ki je prerano končilo v grob. In vendar, koliko blagodejne tolažbe! Človek ni sam sebi namen, njegova pot vodi k Njemu, ki je Življenje in Vstajenje. To srečno pot je dragi Mirko nastopil najprej! Ta vzvikena misel naj napolni z blagoslovljenim mirom razžaloščena srca in naj prinese utehe blagi materi, dragi pokojnik naj se pa odpočije v božjem naročju!

Novo mesto

Koncert, ki ga priredi 19. t. m. ob 20 v Prosvetnem domu tenorist Slavko Lukman, bo posebno zanimiv. Poleg znanih arij iz Verdijevih in Puccinijevih oper bo pel tudi nekatere narodne pesmi in popularno Ogričevo »Na Gorjance«, katero je občinstvo na vseh dosedanjih koncertih navdušeno sprejelo. Prešernove, Kettejeve, Župančičeve in Klopčičeve pesmi pa bo recital režiser Jože Borko. Klaviristinja Erika Spec bo zaigrala nekaj Mozartovih skladb. — Koncert z izredno bogatim sporedom zasluži vso našo pozornost.

Vse vrste oglasov za »SLOVENCA« *in »DOMOLJUBA« lahko naročate v naši podružnici v NOVEM MESTU*

Iz Spodnje Štajerske

Veliki Maribor — s priključitvijo 24 občin. Dne 15. junija je izšla odredba šefa civilne uprave za Spod. Štajersko, s katero se ustvarja Veliki Maribor s priključkom 24 okoliških občin. Novo ozemlje mesta bo na ta način segalo daleč v okolico. Sicer so priključene stare občine, ki so obstajale pred komasacijo v bivši Jugoslaviji, kljeu temu pa bo s tem mesto seglo na severu do Pesniške doline, na zapadu do Bresterne, na vzhodu do konca šentpeterske fare, najdalje pa na južni strani, kjer bo zavzelo tudi vzhodni del Pohorja z najvažnejšimi turističnimi postojankami in vsa pohorska naselja: Limbuš, Radvanje, Hoče, na jugovzhodu pa bo seglo daleč na Dravsko polje do konca Sv. Miklavža in do Dupleškega mostu. Veliki Maribor bo na ta način štel nad 70.000 prebivalcev, dočim jih je imel prejšnji Maribor 35.000. Za načrtni razvoj mariborskega mesta bo to vsekakor pomemben korak.

Državni vodja Boulher v Mariboru. V četrtek je obiskal Maribor in Celje državni vodja (Reichsleiter) Boulher ter si ogledal tamonjne kulturne ustanove.

Oddaja masla in mleka. Izšla je odredba, da morajo producenti mleka oddajati izdelano maslo v posebna zbirališča, ki se bodo osnovala v vsaki občini. Izdelovalci masla ga ne smejo na svojo roko prodajati, niti podariti. Tudi prosta prodaja mleka je prepovedana. Producenti ga morajo oddajati v mlekarne, kjer ga posnamejo, mlekarne pa ga prodajajo svojim odjemalcem.

Hmelj slabo kaže. V Savinjski dolini kaže hmelj letos jako slabo. Rastlina je močno zaostala v rasti ter jo šele sedaj vežejo.

Uvedba listov za klanje. Klanje živine na Spodnjem štajerskem (govedi, svinji, ovce, telet) je prepovedano brez klanjeva lista. Tudi kmetje si morajo preskrbeti dovoljenje za zakolj živali za domačo uporabo.

Vpisovanje v šole. Dne 12. in 13. junija je bilo v Mariboru vpisovanje vseh šolobveznih otrok v starosti od 7 do 10 let, ki še niso vpisani na nobeni šoli. Od 10 do 13. junija pa so bili na klasični gimnaziji sprejemni izpiti iz nemščine za dijake od 1. do 8. razreda. V Celju in Ptujju so bili taki izpiti 14. junija. Dijaki, ki ne obvladajo toliko nemščine, da bi lahko sledili pouku, ne bodo sprejeti v srednje šole. Če še niso dosegli 14. leto starosti, bodo morali nazaj v ljudsko šolo, če pa so 14. leto prekorakili, pa bodo obiskovali tečaj nemškega jezika, ki jih bo prirejela domovinska zveza.

Umrli so v Mariboru: Karl Weitzl, posestnik in mesarski mojster; vdova po zdravniku 82letna Pelagija Chmielowsky; 65letni posestnik in pismošoj v p. Frane Ferik; hišna posestnica Katarina Schamesberger; 50letni posestnik Ivan Gregorinčič; 70letna Katarina Rus; Ema Friedrich in 39letna Ivana Kocbek.

Iz Hrvaške

Prvi uradni statistični podatki o prebivalstvu neodvisne države Hrvaške navajajo, da meri Hrvaška 113.122 kvadratnih kilometrov in šteje 7.090.629 prebivalcev. Med temi je 5.200.000 Hrvatov (vseh jih je 800.000 muslimanov), 1.548.400 Srbov, 145.500 Nemcev, 70.000 Madžarov, 37.020 Slovencev, 44.267 Čehov in Slovkov ter 35.442 prebivalcev raznih narodnosti. Mnogočina pridelkov je razvidna iz dejstva, da je 2.900.000 hektarjev zemlje posejanih z raznimi žiti in 1.100.000 hektarjev s koruzo. Ostala plodna zemlja obsega obsežne vrtove, travnike, vinograde in sadovnjake. Gozdov je okrog 4 milijone hektarjev.

Na grob † gdcne učiteljice Lucije Trampuševe

Na dan, ko je sam Bog v sv. R. T. šel v procesiji po ljubljanskih ulicah, smo popoldne tudi njo spremili k Sv. Križu. Ležala je v kapelici sv. Franciška med cvetjem vse mirna, in veliko prijateljev in znancev jo je kropilo; saj bila je ona tako blaga, da je hotela, želela in delala svojim bližnjim le dobro. Iz njenih ust je prihajala sama dobrota; ona ni znala žaliti, znala pa je prenesti slabosti drugih. Kot učiteljica se je zavedala, da je vrtnarica v božjem vrtnu, zato je ljubila, z verno vzgajala in učila tudi tam preko. Zato se je bil marsikaj slovenski človek, ko zve o njeni se vendar prezgodnji smrti, mladino in ji kazala vzore na tem svetu in Vzore spomnil vsaj z vzdihom k Bogu — Šolala se je in poučevala do svetovne vojne po krajih našega Simona Gregorčiča, zadnja njena službena mesta so pa bila: Planina pri Rakeku, Dobrova pri Ljubljani in slovenska prestolnica. Ko smo jo polagali poleg njenih staršev, ki sta oba še ne dolgo tega v visoki starosti legla v grob, smo se spomnili tudi njene velike ljubezni do staršev. Zanje je žrtvovala mladost in ljubezen, zanje veselje, za katerim mnogi od nas kar dvojno. Z njo sta hodila, ko je bil gospod oče upokojen — po njenih službenih mestih in so skupno živeli srečne in žalostne dni. Ko je sama oba spremila na božjo njivo k Sv. Križu, je sedaj še ona pohitela tja, da z njima še nadalje živi lepše in srečnejše dni... Lahen dežek, ki je bil pred njenim pogrebom, so bile naše solze in solze njenih ljubih, ki niso mogli priti k njej po zadnje slovo, sonce, ki je nato posijalo, pa je bilo božje zagotovilo, da je ona sedaj v nebeskem veselju. Bc.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16, 19, in 21. uri

Danes poslednjič: Največji film XX. stoletja
ALCAZAR
Mirella Balin, Fosco Giachetti, Maria Denis
Kot dodatek: »Življenje in konec Sv. Jurija«
Kino Matica, telefon 22-41

Carmen med rdečimi

Conchita Montez, Rafael Rivelles, Juan de Landa
Film avtentične stvarnosti iz krvavih dni Madrida
Kino Sloga, telefon 27-30

Danes poslednjič. Duh italijanske komedije

Gospod Maks

Film je opremljen s 450 slovenskimi napisi
Poleg tega predvajamo še film:
Zrakoplovi in vojak v puščavi Sirte
Kino Union, telefon 22-21

— »Slovenčev koledar« *bo izšel tudi letos. Naročite ga pravočasno. Stane le 20 dinarjev. — Naročnino plačajte pri našem zastopniku v Vašem kraju. — Tiskali bomo le toliko izvodov koledarja, kolikor bo predplačil.*

— Zdravniška preiskava mladine. Iz Brezovice pri Ljubljani nam poročajo: Pod vodstvom g. dr. Cav. Aldo Duceja, direktorja zdravstvene agencije za Ljubljansko pokrajino, so gg. zdravniki izvršili dne 17. junija 1941 zdravniški pregled tukajšnje šolske mladine. Preiskav je bilo 820. Z zadovoljstvom so ugotovili, da je zdravstveno stanje mladine prav povoljno. Otroci so z veseljem vstopali v moderno opremljene sanitetne vozove, iz katerih so doneli prijetni zvoki radia. Zdravniškemu pregledu je prisostvoval tudi predsednik občine. Na prebivalstvo je napravila vestna zdravniška preiskava najboljši vtis.

— Vincencijeva konferenca za akademike prosi vse dobre ljudi, da podpirajo njeno akcijo za pomoč revnim akademikom in študentom. Ne odklanjajte nabiralnih pol Vincencijeve konference. Pomagajte z denarnimi prispevki, z obliko, ali vzemite na hrano kakega akademika. Vincencijeva konferenca za akademike, Semeniška ul. 2-II. Uradne ure od 11—12 in 15—16. Štev. ček. računa 15.838.

— Društvo sodnikov v Ljubljani poziva vse semkaj došle sodnike, državne tožilece, pristave in sodniške pripravnike naj se zaradi nujno potrebne evidence zgledajo v sobi št. 138. v uradnih urah od 11 do 12. — Socialni odsek.

— Na uršulinski gimnaziji v Ljubljani bo vpisovanje za sprejemne izpite 20. in 21. junija. Izpiti bodo 23. junija ob 8.

— Avtobusna zveza med Novim mestom in Kostanjevico. Iz Novega mesta v Kostanjevico vozi avtobus vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, dvakrat in prav tako tudi v obratni smeri. Iz Novega mesta odhaja avtobus ob 10.12 popoldne in zvečer ob 21.15. Iz Kostanjevice odhaja avtobus ob 5.05 jutraj in ob 16.36 popoldne. Avtobus je čisto nov in ima 26 sedežev ter 10 stojšč. Z uvedbo te avtobusne zveze je prebivalstvu zelo ustrezno.

— Dobrodelni koncert v korist Rdečega križa pripravlja pevski zbor »Ljubljanskega zvonca« *za dan 7. julija v Filharmoniji. Opozorjamo na ta koncert razna p. t. društva s prošnjo, naj pri določitvi event. svojih prireditelj upoštevajo označeni datum ter tako podpro prizadevanje Rdečega križa, ki je prav v zadnjem času postavil pod nove in važne socialne naloge.*

— Akademik-medice, ki je moral zapustiti dom, a bi rad nadaljeval študije, prosi dobro situiranega človeka za gmočno podporo, katero mu pozneje vrne. Poštenost in značajnost jamčita za vse. Ponudbe na »Slovenca« *pod »Dober in pošten«, št. 8972.*

Ljubljana

1 Slovesna tridnevna v čast božjemu Srcu v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru od 20. do 22. junija. Spored: 19. junija ob pol 7 zvečer pridiga, slovesni blagoslov in molitvena ura za mir. Najsvetejše ostane izpostavljeno do 9. — Na praznik Srca Jezusovega 20. junija bo celodnevno češčenje. Najsvetejše bo izpostavljeno ob tri četrti na 5, na sv. mašo z ljudskim petjem. Ob pol 6 kratka pridiga in obhajilo vernikov. Ob 6 slovesna sveta maša. Slede tihe maše ob 7, 8, 9, 10 in 11. Zvečer ob 7 bo sv. križev pot, ob pol 8 pridiga in pete litanije s spravno molitvijo in blagoslovom. — V soboto 21. junija bo ob 5 jutraj tiha maša, ob pol 6 pridiga in sv. maša z blagoslovom. Zadnja sv. maša bo ob 8. Zvečer ob pol 8 pridiga, molitvena ura za mir in litanije S. J. — V nedeljo, 22. junija jutraj ob pol 8 pridiga in slovesna sv. maša. Tihe maše kot ob navadnih nedeljah. Popoldne ob 3 sklep tridnevne: pridiga, darovanje za cerkev, pete litanije S. J., zahvalna pesem in blagoslov. — Slovesna sv. maša v petek (na praznik Srca Jezusovega) bo darovana za vse rajne; v nedeljo, 22. junija pa za vse žive dobrotnike in dobrotnice cerkve Srca Jezusovega.

Otroški podlistek

21

Pravljice Božene Nemicove

O Zar-ptici in morski deklici

Prišel je še ravno pravi čas. Ko je Jenik popeljal konja v hlev, ga pogladil, poljubil na vrat, kakor vedno, da se mu je zahvalil za njegovo uslugo, je šel h kralju, ki ga je težko čakal. Jenik je dal kralju mešička z živo in mrtvo vodo, ta pa ju je dal morški deklici. Morska deklica je vzela posodici v eno roko, v drugo pa meč s stene in ga dala Jeniku, kralju pa je rekla: »Torej, kralj, poklekni in Jenik naj ti odseka glavo, jaz pa te bom potem poškopila z živo vodo in vstal boš mlad in krasen v novo življenje!»

Kralj se je ustrašil teh besed ter si ni dal odsekati glave.

In rekla mu je deklica: »Da se boš prepričal, kako sem mislila resno, naj poklekne Jenik in ti mu odseka glavo.«

Na to je kralj pristal. Jenik je pokleknil brez bojazni in kralj ga je dal ob glavo. Morska deklica pa je vzela glavo v svoje roke, jo najprej umila z mrtvo vodo, posadila zopet nazaj na vrat, nato pa Jenika poškopila z živo vodo. In Jenik je skočil na noge in je bil še krasnejši kakor poprej. Le zlata črta mu je ostala okrog grla.

Ko je kralj to videl, je dobil pogum, pokleknil na tla in sam podal Jeniku meč, naj mu odseka glavo. Jenik se je zdrznil. Ko pa mu je deklica ukazala, je vzel meč in odsekal kralju glavo. Princeska mu je podala mrtvo vodo, da je umil glavo in jo nasadil nazaj na vrat. Toda živo vodo je izlila skozi okno na tla. Kralj je ostal mrtev.

Morska deklica pa je takoj sklicala vse dvorjane, ki so pritekli na klic v dvorano, in jim predstavila Jenika z besedami: »Ta je moj ženin in vaš kralj!»

In vsi so zavriskali in bili veseli, da imajo tako krasno kraljico in pogumnega, mladega kralja. Izdajalski sluga pa je, ko je izvedel, da je Jenik postal kralj, pobegnil z gradu ter ni bil vesel. Jenikova prva pot je bila v hlev k svojemu konjiču, katerega pa ni bilo več tam — izginil je neznano kam.

Imel je krasno morsko deklico za ženo. Ko je potem pripeljal k sebi še svoje stare starše, mu ni ničesar več manjkalo do popolne sreče.

KULTURNI OBZORNIK

Umetnost in občinstvo

K razstavi Moderne v Jakopičevem paviljonu

Ne mislim v pričujočih vrticah nanizati bogve kako novih, blestečih misli, potrjenih a citati iz kdove kako utemeljenih umetnostno socioloških ali estetskih knjig. Rad bi le nekoliko osvežil vprašanje, ki ga vsi poznamo, a nam v vsakdanjem vdanju in skrbeh ne pride tolikokrat na misel. Danes pa, ko se je naša umetnost nenadoma znašla v novih razmerah, je še prav posebno umestno, da se tega vprašanja domislimo in da o njem malo pokramljamo.

Zdi se, da je bil odnos med obema činiteljema v srednjem veku harmoničen. Naročnik, ali brezimna množica, so se vzdržali kritike, delo umetnikovo je bilo v veliki meri namenjeno le občinstvu in tako je bila tudi gmoznost stran tega odnosa postavljena na širši podlagi. Za časa renesanse so v glavnem razmere ostale iste. Le da se je s humanizmom zanimanje za umetnost povečalo in da se je s profano snovjo možnost umetnostnega udejstvovanja razširila. Firenški meščan n. pr. pred Donatellovo plastiko ni izgubil glave in tudi Mantegnevimi freskami ni bila potrebna razlaga. Prva večja razpoka med umetnostjo in občinstvom je nastala za časa visoke renesanse. S subjektivizacijo snovi (alegorija) se je umetnost umaknila na dvor plemstva in le cerkev je po svoji lastni moči držala ravnotežje. V baroku se je nasprotje večalo, daši je formalno cerkev, ki je tedaj konsumirala ogromen del umetnosti, obdržala subjektivni snovni element v ozadiju. Toda v tem času izsejajo naročniki Rembrandtu njegovo »Nočno stražo« in nerazumevanje občinstva ga izpostavi stradanju po amsterdamskih ghetih. V širokem svetu se nasprotje med umetnostjo in občinstvom naglo veča, pri nas pa je barok našel topel odmev, seveda v velikem obsevu cerkve. Takrat si je lahko kupil Metzinger dve hiši, prav tako tudi Ilovesk. XIX. stoletje v svoji prvi polovici dobi v meščanskem stanu umetnosti naklonjenega mecena. Naši portretisti so tedaj razmeroma dobro živeli. Toda bolj ko se bližamo koncu stoletja, slabše je prijateljstvo med umetnikom in občinstvom. Menda se s pojavom črnih klobukov in samovzevnih pojavijo za evropske umetnike tudi črni dnevi. Občinstvo umetnosti ne »razume več« in Van Gogh umrje, ne da bi prodal na razstavi eno samo sliko. Subjektivizacija snovi, pojmovanja umetnosti sploh — kar vse izvira iz nenormalnosti časa — doseže višek ob koncu stoletja in pljuske tudi k nam ter se obdrži v glavnem do današnjega časa. Meščan maje z glavo, se pusti fotografirati pri fotografu — ki je zamenjal Langusa, Stroya etc., kmet pa, ki je še imel in ima priliko v farni cerkvi ali podružnici obudovati Metzingerja, se napoti k podobarju. Toda obenem z rastjo moderne umetnosti se je razvijala tudi umetnostno-zgodovinska veda, estetika, večkrat tudi ta zavita v koprne nerazumljivosti, pa vendar vztrajno na delu za propagando umetnosti; priznati pa je treba, da sta s skupnimi močmi dobro utrli pot razumevanju za umetnost.

Vendar če zapišem dobro, ne mislim še prav dobro. Posebno velja to za današnji čas, ki je z novimi razmerami prinesel tudi nove probleme v odnosu umetnosti do občinstva, oziroma bolje — narobe! Ljubljana, ki je srce slovenskega naroda, je z bogato razvito umetnostno kulturo ostala skoraj brez zaledja. Umetniki, ki so po večini doslej slabo živeli, so posleje v močnejših obostankah še bolj utišani. Zato je čas, da se občinstvo otrese mrtvila in »nerazumevanja« za umetnost in da z vsemi silami podpre delo ljudi, ki s težkim delom skrbje za to, da bo narod upoštevan in da bo stal na ravni evropske kulture. Mnogokrat, kadar stojim s Kerberjem Jožetom na pragu Jakopičevega paviljona, ogledujem reko ljudi, ki se izprehajajo mimo po poti. Posebno ob nedeljah, kadar so odprte razstave. Tam množica ljudi, tu pa vedno ista, maloštevilna skupina ljubiteljev umetnosti, ki so prišli, ker jih je prignala dolžnost in ljubezen, — oni tam na poti pa vse to nič ne briga. In če vprašam po številu obiskovalcev razstave, izvež mnogo precejšno število. Vse to v Ljubljani, ki je univerzitetno mesto, z lepim številom profesorjev, dijakov, uradnikov, trgovcev, industrijske etc.

V sedanjem času se te razmere morajo izpremeniti. Danes imamo Slovenci ljudi, ki gmočno nikakor niso slabo situirani, in dolžnost teh je, da gmočno podpro tudi našo umetnost. Toda pri tem ne mislim na »podporo«, ker konsument, ki kupi dobro sliko ali plastiko, kupi vrednost, ki je danes in bo jutri trden kapital. Umetnostni

produkti so se vedno izkazali za popolne gmočne vrednote in tako bo ostalo tudi za bodoče. Pri vseh vodilnih narodih so se vodilne plasti, pa tudi preprosto ljudstvo že zdavnaj tega zavedali in si med drugim tudi iz čisto gmočnega interesa skušajo pridobiti umetnine. Le pri nas se smatra umetnost še vedno kot nekaj manjvrednega, če se že kaj kupi, potem se to občuti kot miloščina. Zavest pa, da je s pridobitvijo umetnine denar varno naložen, manjka povsem.

Kakor se mora ta zavest pri našem ljudstvu šele prav vzbuditi, tako je tudi umetnostno ljubiteljstvo — mecenatstvo pri nas še skoraj nepoznan pojav. V Italiji n. pr. moremo slovit mecene zasledovati od renesanse, preko baroka do današnjih dni. Njihova zasluga za ohranitev in razcvet italijanske umetnosti je ogromna in sega zaradi posebnega položaja italijanske umetnosti v

moderna tehnika je iznašla marsikako sredstvo za obrambo pred vročino. Evropejci se v Indiji zelo rado poslužujejo teh iznajdb. Če pa tudi to ne pomaga, jim ne preostane drugega, kakor umakniti se v planine. Cela vlada se v poletni vročini seli skupno z velikim uradnim aparatom iz Delhija v Simlo, ležečo visoko gori v planinah. Luksuzni vagoni, v katerih se vozijo po Indiji večina Evropejci, so opremljeni s klimatskimi napravami. Vsak oddelek prvega in drugega razreda ima zadaj priključeno kopalnico, kamor se lahko hodijo potnik in vožnjo hladiti.

Vse moderne priprave so drage in si jih lahko privoščijo le petičniki, Evropejci in bogati Indijci. Kaj pa naj naredi reven Indijec, ki ne more z vlado iz Delhija, marveč mora ostati kjer je in se izpostavljati okrutni borbi z žejno in mrčesom? V Delhiju je poleti tolikšna vročina, da se ti zdi, kakor da zrak gori. Asfalt je na ulicah tako razmečkan od vročine, da se lepi na človeško ali živalsko nogo. Toda revno ljudstvo mora vztrajati v vsakdanjem boju za obstoj, če noče umreti od gladi.

Toda huda vročina ni šele od včeraj v Indiji. Indijec jo pozna, odkar živi po tistih krajih. Že v davnih časih se je Indijec vedel zavarovati pred preveliko žejno in vročino. Nekateri načini so navezani na določene kraje, drugi so zopet enaki povsod po Indiji in na celem vzhodu. Najposlednje sredstvo proti vročini, ki ga imajo povsod, je pahljača, ki jo v Indiji moški bolj uporabljajo kakor ženska. Tudi sončnik je v Indiji bolj predprava moškega, ženska pa se lahko pokaže na ulici le nevidna tujemu očesu in mora biti zato zavita v goste pajčolanke in zavese. Bogate Indijce se dajo nositi v zaprtih nosilnicah, obojne pa so zavarovane pred strašnim delovanjem sončnih žarkov, prikrašane pa takrat, kadar piha sveža, hladna sapa. Moški, ki nima pajčolana in ne zavese, mora uporabljati pahljačo in sončnik. Razumljivo je, da njegova pahljača ni takšna, kakor jo vidimo v Evropi na plisnih zabavah, marveč večja in na daljših palicah. Bogati Indijci imajo velike pahljače, ki jih sluge stalno vihte nad njimi.

Uspešnejše od pahljače in sončnika je vsekakor neko drugo sredstvo, ki ga tudi splošno uporabljajo po celi Indiji. Iz kasijinega trsta, ki je znan kot predhodnik sladkornega trsta, delajo neke vrste prejo, z njo pa zagrinjajo okna, ki so v Indiji redno odprta. To prejo v določenih presledkih polivajo z vodo, ki se nato izhlapeva. Izhlapevanje vode za nekaj časa občutno posveži zrak. Kasijin trst tudi izloča prijeten duh. Iz tega testa izdelujejo parfume, ki je v Indiji zelo priljubljen. Za vojake delajo iz tega trsta cele stražnice in te hišice, v katerih je vojak na straži, kar cele polivajo z vodo.

Zelo huda vročina, vsekakor je huja kakor drugod v Indiji, je v mestu Haiderabad v Sindhu. Haiderabad je na robu puščave Thar, največje indijske puščave. Zato je tam res neznošno vroče. Razgret puščavski zrak blaži le rahel vetrič, prihajajoč z morske obale, oddaljene dve uri hoda iz Haiderabada. Če prideš iz to mesto, se boš moral kaj kmalu začuditi neštetim debelim dimnikom, ki mu dajejo posebno sliko, vsekakor drugačno, kakor bi jo pričakoval tam na vzhodu. Ti dimniki so prav za prav neka vrsta ventilatorjev, kakor jih imajo tudi na ladjah. Iz glavnih »dimnikov« so

»Kolikor ti ga manjka, ga vzemi iz cerkve ali pa daj preliti domače svetnike. Grad z zlato streho moram imeti!»

Zbral je torej kralj zlato, kjer ga je dobil, ter tudi Sobjeslavo postavil grad z zlato streho.

»Da bi jo bolje čuval, kakor jo je tvoj brat Slavomil!« je rekel sinu, ko je bil grad sezidan in mu ga s temi besedami izročil.

Za to pa se je Sobjeslav že davno pripravil. Prvo noč ni niti legel posteljo. Vzel je orožje, si nataknil bodljaka in šel na stražo. Nedaleč od gradu se je skrtil, pripravil orožje, pod vrat pa si je zataknil bodljaka, da bi ga zbudilo, če bi se mu hotelo zaspati.

Noč je bila temna. Zato je lahko tenko poslušal, od katere strani bi kaj zašumelo. Do polnoči je bilo vse tiho. V trenutku pa je začelo v gradu nekaj hrometi in se podirati. Svojeslav takoj skoči iz skrivališča in spusti strelico v tisto smer. Truč je sicer potihnil.

evropskem, če že ne svetovnem kulturnem krogu, daleč preko meja Italije. Tudi pri nas imamo nekaj mecenov, njihova maloštevilnost je njim samim v posebno čast, umetnosti in njenemu zdravemu razvoju pa absolutno ne zadostuje. In koliko je pri nas ljudi, ki bi zlahka prevzeli nase »breme« mecenatstva, ki bi se jim — če vzamemo čisto sebično — tudi kulturno-zgodovinsko rentiralo. Da ne vzamem pri tem v misel »kulturnosti«. Nobeno stanovanje, ki ima sicer smirneke preproge, dragoceno pohištvo in pribor — na stenah pa visijo »umetnine« drugega reda ali celo barvasti tiski, ni ne kulturno, niti ne elegantno in v plemenitem smislu besede.

Ko sem že zgoraj govoril o umetnini kot gmočnem kapitalu, ne smemo pozabiti na njene duhovne vrednosti. Vse naše duhovno udejstvovanje se bo sedaj usmerilo na kulturno polje in likovna umetnost je njena nad vse važna sestavina. Zatorej mora slovenski narod poiskati najtesnejšo zvezo z umetnostjo, vsak količjak premožnejši dom mora postati mesto, kjer bo naša umetnost prebivala — da bo nekoč postala lahko last tudi vsega narodnega občestva.

Kot del nove države, ki nam je blagohotno dala možnost neokrnjenega razvoja naše bodoče kulture, moramo še prav posebno stremeti za dvig naše umetnosti.

Dr. S. Mikuž.

Tudi Indijce daje vročina

napeljene zračne cevi v vse hišne prostore do kleti. Glavna cev zbira svežo sapo, prihajajoča z morja.

V notranjščini Indije je vročina manjša, kakor na obali, toda prenašajo jo mnogo težje kot na obalskih krajih na jugu. V vročih poletnih dneh je v Delhiju zelo veliko število primerov srčne kapi, povzročene od vročine. Prebivalci se bore proti tej nadlogi s čebulo, ki jo obešajo okoli vratu. Prosvetlenejši ljudje, ki ne verujejo več v čarodajno moč čebule, pijejo namesto tega sok mangovega plodu. Mangov sok ima kisel okus in verjetno res nekoliko pomaga, ne more pa preprečiti sončarice.

Kdor bi rad vedel, če se Indijci v poletnih dneh kaj pote, naj samo sede v tretji ali četrti razred indijskega vlaka, ki nima kopeli, in mu bo takoj vse jasno. Videl bo, kako se potniki na vsaki postaji mečejo pod tuš, se umivajo, kjer le pridejo do vode, ali mole noge iz vlaka, da bi jih kdo polil z vodo. Potem ne bo več dvomil, če se Indijci pote ali ne. Mnogo huje kakor Evropejci!

Uradna »Knjiga dostojnosti« na Japonskem

Po naročilu japonske vlade je bila te dni izdana knjiga, ki jo lahko vzporejamo s slavno Knjigejevo vzgojno knjigo »O ravnanju s človekom«. Vendar pa ima ta »japonski nigge« mnogo težjo nalogo, ker mora previdno spraviti v sklad preživele šege in navade Daljnega Vzhoda s šegami in navadami, ki so že nekaj sto let prodirale na Japonsko iz Evrope in Amerike; prečniti mora vsako japonsko in sprejeto kitajsko navado ter presoditi, ali in kje naj ostane še naprej v veljavi šega starih očetov in kje naj se umakne koristnejšim novotarijam. Knjiga je zalajala kolikor mogoče vsa področja vsakdanjega življenja in stoji Japoncu, še bolj pa Japonci z navetom ob strani pri vsaki priložnosti, ki si jo je moči zamisliti. V kolikor so prišle v poštev zahodnjaške navade, so najbolj upoštevali predpise ameriške »diktatorice dostojnosti« Emilije Post.

Tudi kamen se upogne

Kamen velja kot simbol trdnosti in neupogljivosti. Vsak se bo začudil, če bo slišal, da se vendar tudi kamen upogne in da je ta polav celo kaj pogost na svetu. Če paziš na to in si z izostrenim pogledom ogleduješ kamne, boš marsikje odkril upognjen kamen. Primer svetovno znanega upognjenega kamna je marmorni stebel Alhambro v Granadi. Ta kamniti stebel se je pod težo močno upognil. Upognjene kamne najdemo čisto pri obokih ali kamnitih podbojih na vratih ali oknih starih zgradb, njihova krivulja pa je navadno zelo majhna, tako da je niti hitro ne zaznamo. Močnejše spremembe, kakor teža, povzroča na kamnu toplota. Pogosto najdemo upognjene kamnite plošče pri kamninah in to vedno na južni strani. Krivulje na kamnitih ploščah so posledica enostranskega ogrevanja. Prej so jih opazovali pri marmornih ploščah. Marmor, ki se je pod vplivom toplote raztegnil, se ne bo več v

Zlati gradovi

lavomil in Sobjeslav sta bila brata in kraljevska sinova. Ko je bilo Slavomilu dvajset let, je rekel očetu: »Oče, sezidaj mi grad z zlato streho, da bom mogel bivati v njem in si pripeljati k sebi lepo princesko za ženo.«

Oče je imel svojega otroka rad. Izpraznil je zategadelj svojo zakladnico in dal postaviti sinu grad z zlato streho. Slavomil je bil zelo vesel, zahvalil se je svojemu očetu in se takoj preselil v novi grad. Toda veselje ni trajalo dolgo časa. Ko se je zjutraj zbudil iz sna, ni bilo več strehe nad njim in iz gradu je ostal gol zid. Jasno je bilo, da človek ni mogel odnesti strehe, zato Slavomil tudi ni iskal tatu. Toda pozabiti ni mogel zlate strehe ter je neprestano žaloval za njo.

Ko je bilo Sobjeslavu dvajset let, je stopil k očetu in mu rekel: »Oče, daj mi namesto moče dote sezidati grad z zlato streho, kakor si ga mojemu bratu.«

»Toda, dragi sin, odkod naj vzamem toliko zlata?«

»Kolikor ti ga manjka, ga vzemi iz cerkve ali pa daj preliti domače svetnike. Grad z zlato streho moram imeti!«

Zbral je torej kralj zlato, kjer ga je dobil, ter tudi Sobjeslavo postavil grad z zlato streho.

»Da bi jo bolje čuval, kakor jo je tvoj brat Slavomil!« je rekel sinu, ko je bil grad sezidan in mu ga s temi besedami izročil.

Za to pa se je Sobjeslav že davno pripravil. Prvo noč ni niti legel posteljo. Vzel je orožje, si nataknil bodljaka in šel na stražo. Nedaleč od gradu se je skrtil, pripravil orožje, pod vrat pa si je zataknil bodljaka, da bi ga zbudilo, če bi se mu hotelo zaspati.

Noč je bila temna. Zato je lahko tenko poslušal, od katere strani bi kaj zašumelo. Do polnoči je bilo vse tiho. V trenutku pa je začelo v gradu nekaj hrometi in se podirati. Svojeslav takoj skoči iz skrivališča in spusti strelico v tisto smer. Truč je sicer potihnil.

Vedno po vrsti

Mož reda in točnosti, kakor je bil le še malo kdo na svetu, je bil Cherubini, ki je v sedemdesetih letih svojega plodnega delovanja na glasbenem polju napisal ne samo neskončno vrsto najrazličnejših skladb, marveč je ves čas vodil tudi točen dnevnik o svojem delu. Za vse, kar je delal, tudi za najpomembnejše opravke, si je ta mož sestavil točna pravila in red in nič na svetu ga ni moglo odvrniti od tega, da se ne bi točno ravnal po določenem redu in pravilih. Vsak košček perila je imel zaznamovan s številkami. Bilo bi nekaj nemogočega, da bi Cherubini uporabljal to perilo drugače, kakor točno po vrstnem redu, to je zaporednih številkah. Celo tistega dne, ko je skladatelj umrl in se je komaj gibal, je prošil za robček. Ko ga je dobil, ga je pred uporabo razgrnil, pogledal številko in rekel nejevoljen: »Ta vendar ni pravi, dali ste mi številko 8, jaz pa še številke 7 nisem imel.« Res je, če je rekla strežnica, ki mu je dala robec, »toda na številko 7 je po nesreči padla kapljica kolonjske vode, njen duh pa bi vam sedaj škodoval...« »Pa vendar mora biti red,« ji je vpadel Cherubini v besedo. Strežnica mu je morala prinesiti robec številka 7. Mož se je hitro obrisal, nakremžil obraz zaradi močnega vonja kolonjske vode, nato pa je zadovoljen rekel: »Številko 7 sem že porabil, sedaj mi lahko daste številko 8.«

Vitamin za prenašanje vročine

Letos pri nas še sicer nismo čutili preveč vročine, marveč moramo ravno nasprotno še sredi junija nositi pomladanske plašče. Toda če kdaj, je ravno v letošnjem poletju važno, da ostane vsakdo tudi v največji vročini na svojem mestu, pa če tudi ni morda zaposlen pri delu, na katerega polagamo največ upanja in skrbi: na polju. Mnoge ljudi poletna vročina tako prevzame, da ne moreš z njimi ničesar več početi. Toda skrbna narava nam je sama položila v roke uspešno sredstvo za lažje prenašanje poletne vročine, in sicer v obliki vitamina. Ta vitamin je znan pod B—1 in ga je največ v kvasu. Opazili so, da osebe, ki v veliki meri uživajo vitamin B—1, mnogo lažje prenašajo vročino, kakor sicer. To ni važno samo za nas, kadar mislimo na letošnje poletje, ampak za vsakogar, ki mora delati v vročini, bodisi da je delavec v kaki tovarni ali vroči kurilnici, Evropejec v vročem tropskem podnebju, ali meščan, ki gre delat na kmet. Vsi ti si lahko olajšajo življenje v vročini s tem vitaminom. Amerikanci dajejo vitamin B—1 tudi tistim vojakom, ki morajo živeti v vročih pokrajinah. Zakaj pa je vitamin B—1 tako koristen za prenašanje vročine? Kadar je zelo vroče, se človeško telo prilagodi vročini na ta način, da samo proizvaža manj toplote. Vse delovanje človeškega organizma in vse presnavljanje v njem se zato zaustavlja in človek dobi občutek lenosti, zmudenosti, izčrpanosti. Zoper to pa učinkuje vitamin B—1.

»Vi nimate prenočišča? Potem pa pojdite lepo z menoj.«

»Zelo ljubeznivo od vas, gospod stražmojster, ampak jaz nisem primerno oblečen za obisk.«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovnjaški oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

Službe

Dobe:

Mizarskega pomočnika kot sodelavca z orodjem, sprejemem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Delaven« 8999.

Službe

Jstejo:

Doktor

z dolgoletno prakso v medicini in kemiji, popolnoma obubošan radi današnjih razmer, išče kakšno koli zaposlitev kjer koli, da bi se vsaj preživel. Skrbeti mora za ženo in otroka. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sposoben št. 8899«.

Iščem mesto hišnice

kjer koli v Ljubljani. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod Hišnica 8900.

Stanovanja

Jstejo:

Stanovanje

eno- ali dvosobno, s pritlikinami, iščem v središču mesta. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8894.

Enosobno stanovanje

po možnosti v Rožni dolini, iščem s 1. ali 15. junijem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Točen plačnik« 8815.

Skromno stanovanje

iščem nekje v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Skromno« št. 8901.

Prodamo

Čevljarški stroj

(ellinderca) dobro ohranjen, prodam. Podjunska ul. 4, Ljubljana VII (nasproti Sokolskega doma).

Star, velik štedilnik

prodam. Vprašati Sv. Petra cesta 24.

Posestva

Kupim takoj

večje hiše ali več manjših, tudi lepe parcele skupno do štiri milijone. Ponudbe neposredno od lastnikov pošljite upravi »Slovenca« pod »Industrialec - begunec« št. 8933.

Do 800.000 din kupim stanovanjsko ali trgovsko hišo. Plačam v gotovini takoj. Naslov in ceno oddati upravi »Slovenca« pod: »Stajarski Slovenec« št. 8932.

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESERNOVI UL. 54, nasproti glavne pošte. Telefon 44-20.

Prodajemo — kupujemo

vsakovrstne hiše, parcele, posetva, gozdove itd. Zajec Andrej, realiteta pisarna, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 10, tel. 3564.

Razno

Potujemo v Maribor in Celje

Naročila trgovskega in privatnega značaja sprejemamo do sobote, 21. t. m. opoldne. »Servis biro« — Ljubljana, Sv. Petra cesta 29-II. Telef. 21-09.

Praška domača mast

čisti in zdravi rane. Dobi se v vseh lekarnah. R. d. št. 2-41.

Kupimo
VSAKOVRSNO
ZLATO
SREBRO - PLATINO
BRILJANTE
SHARPOE SAFIRJE RUBINE
NISARE ITO. STADINSKE
NAKITE TER UMETNINE
PO NAJVIŠJIM CENAM
STARA TVRDKA
JOS. EBERLE
LJUBLJANA, TYRŠEVA 2
HOTEL SLOH

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškanška ulica 8

Rappresentante

propagandista specialitā medicinali cercasi per Lubiana. Scrivere:

Laboratorio nazionale biocromoterapia, Via X Giugno, Genova

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 2

Ali

ste že naročili na

Slovenca

?

Vsak

naročnik zavarovan

Zastopnika

propagatorja za zdravstveno specialiteto išče mo za Ljubljano. Pisati:

Carburo di calcio

Agente esclusivo per le provincie di Lubiana e Fiume del Consorzio Italiano carburo di calcio e ferroleghie di Roma:

ING. ETTORE BENVENUTI succ. S. a. g. l.

Trieste, via M. T. Cicerono 2. Telefono 59-72

Indirizzo telegrafico: Carburo Trieste

INTERPELLATECI PER OGNI VOSTRO FABBISOGNO

Kalcijev karbid

Izključna agencija za Ljubljansko in Reško pokrajino Italijanskega konzorcija za karbid in železove zlitine v Rimu je:

ING. ETTORE BENVENUTI Nasl. d. z. o. j.

Trieste, via M. T. Cicerono 2. Telefon 59-72

Telegrafski naslov: Carburo Trieste

Kličite nas kadarkoli nas potrebujete

V SLOVENCU • SIGUREN USPEH

Umrli nam je nad vse ljubljena, predobra žena, mati, babica, teta in tašča, gospa

Marija Sičeva

Pogreb bo v četrtek, dne 19. junija 1941, ob 4 popoldne z žal, iz kapelice sv. Frančiška na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 18. junija 1941.

Rodbine: Sič, Karlin, Guzelj

Za vedno se je od nas poslovila naša mila, nad vse dobra gospodinja, gospa

Sunara Ana

Mi vsi jo bomo ohranili v najlepšem in trajnem spominu.

Ljubljana, dne 18. junija 1941.

Zalujoci uslužbenci

Globoko užaloščeni javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem pretresljivo vest, da smo izgubili za vedno naše najdražje, naše vse, našo nad vse ljubljeno, nenadomestljivo ženo, zlato mamico, sestro, teto in svakinjo, gospo

Ano Sunara

roj. Škarica

posestnico in gostilničarko

K večnemu počitku jo bomo spremili v četrtek, dne 19. junija 1941, ob 5 popoldne, z žal, iz kapelice sv. Nikolaja na pokopališče k Sv. Križu, kjer jo položimo v začasno grobnico.

Ljubljana, Šibenik, 17. junija 1941.

Globoko žalujoči:

Ivo, mož — Tonka, hčerka in ostalo sorodstvo

Green:

44

Luč in tema

»18. malega srpana. Ujec je danes prišel nepričakovano in me takoj obiskal v moji sobi. Poljubil me je in vprašal takoj po Mary. Komaj sem mu odgovorila, da je v svojem budoariju. Razburil se je, zapustil me in odhitel v sobo svoje ljubienke, kjer jo je dobil pred zrcalom, kakor sem pozneje zvedela. Zamišljeno je opazoval Claveringov zaročni prstan. Kaj je temu sledilo, ne vem, ker Mary je bolehnna, a ujec mrtev.«

»Popoldan. Nesrečna je naša družina. Ujec ni samo nasprotoval zaroči Mary s Claveringom, temveč je tudi zahteval, da brezpogojno prekine vsako zvezo z njim, če noče pasti v njegovo nemilost. Ko sem zvedela, da se morata ločiti dve sreci, ki sta ustvarjeni drug za drugega, sem obiskala po obedu ujca in se zavzela za nesrečno sestrično. Ni me pustil do besede. »Ti bi se ne smela prav nič brigati za svojo sestrično, moja nesebična Eleonora!« je dejal ujec. Začudena sem vprašala zakaj. »Ker s tem, da se zavzemaš zanj, delaš proti njej!« A to mi ni bilo jasno, ujec pa je nadaljeval: »Če me Mary ne uboga in se poroči z Angležem, jo bom brez odlašanja razdedinil in namesto njenega imena postavil v svojo oporoko in v svojo luhbezen... tvoje!« Obrnil mi je hrbet in odšel iz sobe.«

»Sedaj imate!« je zaklical Gryce.

»Kaj pravite na to? Ali ni jasno ko dan, kateri smoter je vodil Mary na umor? Gospod Leavenworth je zagrozil, da bo Mary razdedinil na korist Eleonore, če bi se poročila proti njegovi volji. In drugi zaključek je, da je nameraval po poroki izpeljati svojo grožnjo, in s tem si je napisal svojo obsodbo.«

»Proti temu ni ugovora,« sem odgovoril žalostno, »preveč je jasno. In tako je Mary izgubljena.«

Gryce je vtaknil roke v žep in se čisto zatopil v svoje misli. »Da, da, hudo ji prede. In kako krasno bitje! Škoda! In sedaj, ko smo že na koncu svojih iskanj, mi je skoraj žal, da je prišlo do tega. Ko bi le nekaj ne bilo jasno, a sedaj se ujema vse, kakor a, b, c, d...«

Naenkrat je vstal in pričel nemirno hoditi po sobi.

»Gotovo vam ne bo zopet po volji, gospod Raymond, če bodo gospico Mary prijeli na podlagi obtožnice zaradi umora?«

»Silno me bo žalostilo.«

»In vendar se to mora zgoditi. Kot zastopnik pravice sem prisiljen prepustiti jo njeni usodi.«

In zopet je premišljal, kakor da kuje čvrst naklep. »Gospod Raymond,« je končno dejal, »pridite semkaj ob treh, do takrat bom obvestil policijskega ravnatelja. Želim vam jo prej pokazati: pridite in ne pustite se čakati.«

»Torej ste se trdno odločili?«

»Da.«

»In vi jo boste prijeli?«

»Pridite točno ob treh k meni.«

XXXI.

Niti se zbirajo.

Točno ob določeni uri sem bil že pred vrati. Gryce me je pričakoval na pragu.

»Prišel sem vas prosit, da pri tem sestanku pod nobenim pogojem ne spregovorite besedice. Jaz bom govornik, a vi poslušalec, in vas ne sme prav nič presenetiti, kar bom storil ali pa rekel. Če vas bom poklical pod drugim imenom, naj vas to ne moti. Vi samo molčite ko groblj«

In ne čakajoč mojega odgovora, me je odpeljal gor.

Soba, v kateri smo se navadno posvetovali, je bila v prvem nadstropju, in sicer v ospredju. On me je pa odvedel v neko temnico. Soba je bila temna in prazna.

Vse pohištvo je bilo: slaba miza in dva stola. V to neprijazno sobo je vodilo več vrat. Pri srcu mi je bilo skoraj tesno, ko sva vstopila in v zraku je viselo nekaj skrivnostno strašnega, in čutil sem, kakor bi mi nekaj hudega pretilo...

Gryce se je vsedel, tudi meni je ponudil stol. Njegovo obličje je bilo prav tako skrivnostno in mrko, kakor temna soba, kamor me je pripeljal, dajoč mi migljaje, naj molčim in naj bom oprezen.

»Naj vas ne motijo ti prostori, gospod Smith,« je pričel potihem. »Ljudje, ki imajo naše delo, si morajo poiskati skrite prostore, da se dogovore o dejanju, ki ga morajo storiti.«

Z roko mi je zamahnil, naj molčim in po- višal je svoj glas.

»Delo se mi je izborna posrečilo in nagraja je moja. Morilca gospoda Leavenwortha smo našli in čez dve uri bo izročen sodišču. Hočete vedeti, kdo je?«

Začuden sem ga opazoval. Ali je kaj novega odkril? Ali so se spremenili njegovi zaključki? Ali ni mogoče, da je bilo to vse le priprava za ono, kar mu je bilo že znano. In vendar...

S tihih in izrazitim nasmehom je prekinil Gryce svoje misli.

Dolgotrajen lov je bil to, rečem vam, in dober kos dela. K temu je še vpletena neka ženska, a vse žene tega sveta ne bodo zavezale oči Gryceju, če pride na pravo sled — skratka morilec gospoda Leavenwortha — tu je postal njegov glas piskajoč — »in Hane Chester je odkrit!... Ah, vi ne veste, kako je umrla ubo-

ga Hana. Vidite, ta papir so našli na tleh v njeni sobi, in čeprav je ostala le trohica prahu, se je ugotovilo v današnji kemični analizi, da je strup. No, vi boste morda rekli, da ga je vzela v samomorilnem namenu. O, vi imate prav, vzela ga je z lastno roko in tako se je sama usmrtila. A kdo jo je do tega prisilil? Vendar oni, ki se je najbolj bal njenih dokazov...«

»Vi hočete imeti tudi dokaze za to. Dobro, Hana je pustila neko priznanje, v katerem obdoljuje neko osebo, ki pa se dela nedolžno. Ali to priznanje ni pravo, in to iz treh razlogov: prvič, ker papirja, na katerem je napisano, ni mogla najti v svojem skrivališču; drugič, ker so bile črke tega priznanja tako izkažene, dočim jo je gospa, pri kateri je bila Hana skrita, naučila pravilno in lepo pisati; tretjič, ker se priča v pismu ne ujema z deključno izjavo. Ako se upošteva, da je Hana dobila dan prej od neke osebe, znane v Leavenworthovi rodbini, neko veliko pismo, v katerem je bilo tudi načekano njeno navidezno priznanje in strup, potem čisto gotovo trdim, da ji je to poslal Leavenworthov morilec, ki ji je tudi naročil kako naj stori, kar je ona tudi storila. A jasno je, da je s tem hotel spraviti s sveta pričo umora in sum napeljati na napačno pot, ker ve, da mrtvi ne govorijo!«

Malo je obstal in zamišljeno gledal v strop, skozi katerega je prihajala slabotna luč v temno sobo.

»Kdo je to bil, me sedaj sprašujete,« je nadaljeval. »O, to je še namreč tajnost, katero sem odkril jaz in katera mi pridobi denaria in slave. In kaka tajna je bila, povem vam vse. Več ne morem molčati. Smith, prijatelj! Morilec gospoda Leavenwortha — no časopisi so dovolj že o tem pisali in niso li vsi soglasno poročali, da je to ženska, mlada, lepa, dražestna? Ha, ha, časopisi so imeli prav: mlada je, lepa in dražestna ženska, ali katera? To se še vprašal